

expanda

DESIGN GROUP

abstracta

BCI

Eurobib®

LAMMHULTS

SCANDINAVIAN EYEWEAR®

SCHUIZ
& WETS

voice®

ÅRSREDOVISNING 2007

TILL ÄGARNA

Bolagsstämma: Expanda AB (publ) håller årsstämma tisdagen den 29:e april 2008 klockan 17.00 i Lammhult.

RÄTT ATT DELTAGA I STÄMMAN

För att få delta i stämman måste aktieägare dels vara registrerad i den av VPC AB förda aktieboken som upprättas den 23 april 2008, dels anmäla sin avsikt att delta i årsstämman till bolaget senast den 23 april 2008.

Aktieägare som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste, för att ha rätt att delta i årsstämman, tillfälligt inregistrera aktierna i eget namn. Detta innebär att aktieägare i god tid måste meddela bank eller fondförvaltare som förvaltar aktierna att omregistrering skall ske.

ANMÄLAN

Anmälan om deltagande i årsstämman kan göras till Expanda senast onsdagen den 23 april 2008 klockan 12.00.

VALBEREDNING

Vid årsstämman 2007 utsågs en valberedning bestående av Anders Hultman, Växjö (sammankallande), Gunnar Lindberg, Stockholm, Johan Sjöberg, Stockaryd och Erik Sjöström, Stockholm att förbereda styrelsevalet 2008. Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till stämman.

INFORMATION

Expanda AB (publ) publicerar under 2008 följande ekonomiska information:

Bokslutskommuniké den 14 februari

Årsredovisning under vecka 14

Delårsrapport för perioden januari – mars den 29 april

Delårsrapport för perioden januari – juni den 12 augusti

Delårsrapport för perioden januari – september den 3 november

Årsredovisningen sänds till alla VPC-registrerade aktieägare och kan även beställas på vår hemsida. Delårsrapporterna publiceras på vår hemsida.

FÖRSLAG TILL UTDELNING

Styrelsen föreslår årsstämman en utdelning med 2,50 kr per aktie, samt en extra utdelning med 0,50 kr per aktie. Avstämningsdag är måndagen den 5 maj 2008. Utbetalningsdag är torsdagen den 8 maj 2008.

ADRESS

Expanda AB

Box 75

360 30 Lammhult

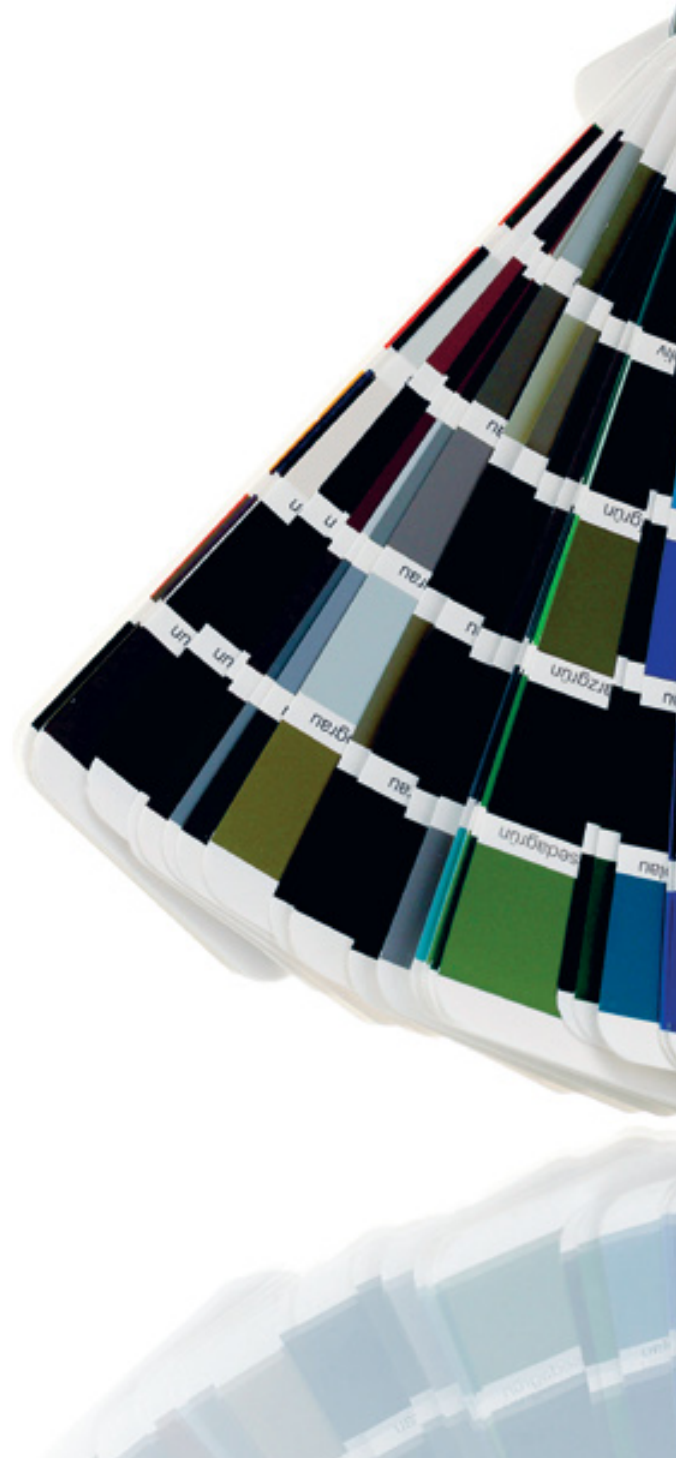
Telefon 0472-26 96 70

Telefax 0472-26 96 73

E-post info@expandase.se

Hemsida www.expandase.se

2	Till ägarna
11	Affärsidé, mål & strategi
12	VD kommentar
14	Expandaaktien
24	Affärsområde bibliotek
28	Lammhults
32	Scandinavian Eyewear
36	Abstracta
40	Voice
45	Förvaltningsberättelse
49	Resultaträkning koncernen
50	Balansräkning koncernen
51	Kassaflödesanalys koncernen
52	Resultat- och balansräkning moderbolaget
54	Kassaflödesanalys moderbolaget
56	Redovisningsprinciper
61	Övriga noter
74	Revisionsberättelse
75	Nyckeltal och definitioner
76	Styrelsens arbete och bolagsstyrning
78	Styrelse
80	Koncernledning
85	Nyttan med Design
87	Adresser

”

God insikt om konsumenternas behov skall vara plattformen för vårt skapande av innovativa produkter med högt designvärde som stärker våra varumärken.

Johan Hjertonsson, VD och koncernchef Expanda Design Group

”

Vi skall uppträda med innovativa produkter med tydligt designinslag på världsmarknaden.

AFFÄRSIDÉ, MÅL & STRATEGI

AFFÄRSIDÉ

Expandas affärsidé är att långsiktigt äga och utveckla en grupp av företag med huvudsaklig inriktning mot produkter med tydligt inslag av design, starka varumärken och god exportpotential. Design management skall utgöra ett centralt begrepp i den verksamhet som bedrivs i koncernen.

MÅL

Expandas övergripande mål är att bygga en stabil, långsiktigt inriktad koncern, som ger en god total avkastning bestående av värdetillväxt och utdelning för aktieägarna.

Expandas finansiella mål för perioden 2007–2009 är att:

- tillväxten skall vara minst 15 procent per år i genomsnitt.
- rörelsemarginalen skall vara minst 12 procent per år i genomsnitt.
- avkastningen på sysselsatt kapital skall vara minst 20 procent.
- soliditeten skall uppgå till minst 35 procent.
- skuldsättningsgraden skall vara i intervallet 0,7–1,0.
- utdelningsandelen, med beaktande av koncernens långsiktiga kapitalbehov, skall uppgå till ca 40 procent av vinsten efter skatt.

STRATEGI

Genom ett långsiktigt och aktivt ägande skall Expanda främja tillväxt och lönsamhet för de i koncernen ingående bolagen. Möjligheter till samverkan mellan bolagen i koncernen skall tillvaratas. Expanda skall med stor hänsyn till miljömässiga aspekter utveckla, tillverka och marknadsföra säkra och kvalitativt fullvärdiga produkter som svarar upp mot marknadens krav, samt verka för att skapa en god arbetsmiljö och personligt utvecklande arbetsuppgifter för anställda inom koncernen. Långsiktig tillväxt under lönsamhet skall uppnås genom att fokusera på produkter med tydligt designinslag, starka varumärken och god exportpotential.

DESIGN

Bolagens produkter skall präglas av design utformad av såväl interna som externa formgivare. Huvudinriktningen är kapitalvaror och varaktiga konsumtionsvaror för offentliga miljöer, hem och kontor. Design skall vara styrande vid framtagandet av produkter i koordination med andra nödvändiga faktorer, såsom exempelvis produktionsbarhet, funktionalitet, kvalitet, miljö och pris.

STARKA VARUMÄRKEN

Varje bolag skall inneha eller bygga upp en konsekvent företagsidentitet, som genomgående skall användas vid kommunikation både internt och externt.

Bolagens produkter skall på samma sätt omgärdas av varunamn/varumärken att användas i all kommunikation och marknadsföring. Möjligheter till gemensam exponering av produkter och varumärken inom koncernen samt utnyttjande av redan befintliga distributionskanaler skall tillvaratas.

GOD EXPORTPOTENTIAL

Bolagens produkter skall marknadsföras i egen regi – till skillnad från legoprodukter. Bolagen skall ha en stark marknadsställning på hemmamarknaden som bas för exportsatsningar. Produkterna skall vara internationella eller möjliga att anpassa till en global marknad. Marknadskanalerna kan variera beroende på produkttyp och marknadens storlek.

Företagen inom koncernen skall i så stor utsträckning som möjligt dra fördel av den kompetens och erfarenhet som byggts upp i moderbolaget och de i koncernen ingående dotterbolagen. Kunskapsöverföring avseende marknadsföring, distribution och exportförsäljning skall utgöra en central del i Expandas strategiska inriktning.

TILLVÄXTSTRATEGI

Expandas strävan skall vara en tillväxt på minst 15 procent per år. Tillväxten kan ske organiskt eller via förvärv. Denna ambition är oberoende av konjunktur och kräver därför ett finansiellt utrymme, som möjliggör förvärv även i sämre tider, när marknadsläget försvårar den organiska tillväxten. Förvärv skall ske inom befintliga eller direkt angränsande verksamheter, där Expanda kan bidra med erfarenhet, kompetens och finansiering. Såväl moderbolag som dotterbolag kan förvärva, och förvärv kan ske över hela världen även om den nordiska marknaden prioriteras.

VD KOMMENTAR

VD Johan Hjertonsson

ETT ÅR MED STABIL LÖNSAMHET

År 2007 blev ytterligare ett framgångsrikt år för Expanda. Rekordresultatet från år 2006 upprepades i stort sett, om vi bortser från engångsposter, med en stark rörelse-marginal som tydligt markerar en uthållig lönsamhet. Därmed kan vi konstatera att föregående års resultat inte var en tillfällighet. Den finansiella ställningen är stark och skapar en god plattform för framtida tillväxt. Skuldsättningsgraden och soliditeten blev 0,40 respektive 52,1 procent. En hög andel av försäljningen (60 %) redovisades på marknader utanför Sverige, samtidigt som koncernen ökade inköpen från lågkostnads-länder. Det medförde fortsatt minskade kostnader samt ökad flexibilitet i arbetet med att hantera volymvariationer. Ambitionen är att fortsätta växa internationellt och även identifiera nya marknader.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET OCH RESULTATUTVECKLING

I december 2007 avyttrades innehavet i intressebolaget Galleri Stolen i Stockholm AB, med dotterbolaget Gärsnäs AB. Försäljningen innebar att resultatet efter finansiella poster belastades med engångskostnader som uppgick till 11,1 mkr, varav 6,1 mkr påverkade rörelseresultatet. Genom försäljningen minskade Expanda risken gällande Galleri Stolen från 32 mkr till 4 mkr. Kvarvarande risk avser borgen för pensions-förpliktelser gentemot FPG. Föregående års rörelseresultat och resultat efter finansiella poster påverkades positivt med 2,4 mkr som en effekt av två engångsposter, nämligen reavinst vid försäljning av Scandinavian Eyewears fastighet som uppgick till 9,0 mkr, samt nedskrivning av goodwill värde i intressebolag som uppgick till -6,6 mkr. Justerat för ovan nämnda engångsposter under 2006 respektive 2007 uppgick rörelseresultatet till 79,4 mkr (82,4) och resultatet efter finansiella poster till 74,2 mkr (75,8). Rörelse-marginalen exklusive dessa engångsposter uppgick till 9,6 procent (10,1).

VÅR OMVÄRLD – FÖRÄNDRAT KONSUMENTBETEENDE

Vår marknad befinner sig i en strukturiomvandling, vilket skapar nya utmaningar, men även nya affärsmöjligheter. Globaliseringen har bland annat fört med sig ändrade distributionsförhållanden och nya kundpreferenser. Ett exempel är att vi ser en omfattande förändring i konsumenternas köpbeteende och att efterfrågan koncentreras till produkter som säljs i de högre och lägre prissegmenten. Det gör att mellanprissegmentet minskar relativt sett. Den pågående globaliseringen har även medfört att vi har haft möjlighet att sänka våra produktionskostnader, vilket har varit ett verktyg för att möta de nya utmaningarna på marknaden. Sammantaget innebär detta att vi behöver fortsätta arbetet med att bli effektivare och stärka positionen för att möta de tuffare villkoren på marknaden och den allt hårdare konkurrensen.

VI BYGGER VÅRA VARUMÄRKEN GENOM VÅRA PRODUKTER

Nyskapande produkter med högt designvärde i kombination med intensiv förnyelse-takt i produktportföljen skapar hög lönsamhet både nu och i framtiden. För att ytterligare förbättra koncernens konkurrenskraft krävs god insikt i konsumenternas behov och framtida efterfrågan. Vi bygger våra varumärken framför allt genom våra produkter och det är glädjande att konstatera att efter ett flertal år av satsningar inom produkt-utveckling har koncernen ett starkt erbjudande till marknaden inom samtliga områden. Lammhults nya stolserie Spira, förvaringsmöbeln Arctic från Voice, samt Abstractas nya exklusiva glasskrivtavlor är goda exempel på framgångsrika produkter med mycket högt innovativt värde.

Johan Hjertonsson
VD och koncernchef

abstracta

Eurobib®

LAMMHULTS

SCANDINAVIAN EYEWEAR®

**SCHULZ
EYEWEARS**

voice®

Våra varumärken fortsatte att stärkas under året och jag upplever att vi nu har väl positionerade varumärken inom respektive bransch. Både Lammhults och Scandinavian Eyewear har tagit fram nya tydliga varumärkesplattformar. Vi har också blivit tydligare med våra varumärkens positioner, samt ökat kopplingen mellan produkter och varumärken. Varumärket är för oss inom Expanda löftet till kunden och produkten är beviset som uppfyller löftet.

STABIL PLATTFORM FÖR FRAMTIDEN

Konjunkturläget är för tillfället svårbedömt. Vi står emellertid väl rustade för ett förändrat konjunkturläge. Starka produktportföljer ger oss möjlighet att utnyttja en fortsatt uppåtgående konjunktur. Samtidigt har vi genom vår starka finansiella ställning god beredskap och betydande handlingsutrymme att genomföra attraktiva förvärv vid en eventuell lågkonjunktur. Vår ökande andel inköp från lågkostnadsländer i kombination med att koncernens bolag reducerat sin egen produktion och istället fokuserat på hörnstenarna i vår affärsidé; design, produktutveckling, varumärkesbyggande och försäljning, gör det lättare att hantera framtida konjunktursvängningar.

Expanda har en stark bas med väl positionerade bolag och kompetent, driftig och motiverad personal. Vi avser att fokusera på lönsam tillväxt både organiskt och via förvärv och jag ser med tillförsikt framtiden an.

Johan Hjertonsson
VD och koncernchef

Koncernen	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	626,4	613,1	642,5	815,9	829,2
Rörelseresultat, mkr	1,1	36,3	34,2	84,8	73,3
Rörelsemarginal, %	0,2	5,9	5,3	10,4	8,8
Sysselsatt kapital, mkr	479,9	453,7	445,2	462,6	483,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	0,5	8,1	7,9	19,0	15,0
Investeringar, mkr	12,1	12,0	16,1	17,3	12,5
Medelantal anställda	459	373	342	371	363

Från och med 2005 tillämpar Expanda IFRS. Jämförelseåret 2004 har omräknats i enlighet med IFRS.

EXPANDA AKTIEN

AKTIEFAKTA

Expandas B-aktie noteras sedan 2006-10-02 på OMX Nordiska Börs, Nordic Small Cap. Under perioden 1997-06-25 till 2006-10-01 var aktien noterad på Stockholmsbörsens O-lista, fram till 1999-06-06 under den tidigare firman R-vik Industrigrupp AB. En börspost omfattar 200 aktier. Vid utgången av 2006 uppgick Expandas aktiekapital till 84 481 040 kr, fördelat på 1 103 798 A-aktier med vardera 10 röster och 7 344 306 B-aktier med vardera 1 röst.

Under 2007 sjönk aktiekursen med 32 procent från 96,00 kr till 65,25 kr. Högsta betalkurs under året var 108,50 kronor (97,00) och lägsta betalkurs var 53,25 kronor (47,00). Aktiens likviditet har varit bra under 2007. Handel har skett 98 procent (96) av samtliga börsdagar under 2007. Totalt har under året omsatts aktier till ett värde av 189 mkr (158). Det totala börsvärdet uppgick till 551 mkr (811) vid det senaste årsskiftet.

AKTIEDATA

	2003	2004	2005	2006	2007
Antal aktier vid årets slut, tusental	8 448	8 448	8 448	8 448	8 448
Teckningsoptioner, tusental	0	0	0	0	0
Antal aktier vid årets slut inkl optioner, tusental	8 448	8 448	8 448	8 448	8 448
Genomsnittligt antal aktier inkl optioner, tusental	8 448	8 448	8 448	8 448	8 448
Resultat per aktie före utspädning, kr	-1,21	2,50	2,39	6,37	4,98
Resultat per aktie efter utspädning, kr	-1,21	2,50	2,39	6,37	4,98
Kassaflöde per aktie, kr	5,06	4,79	5,06	8,39	5,94
Eget kapital per aktie före utspädning, kr	28,61	31,15	33,21	38,16	40,80
Eget kapital per aktie efter utspädning, kr	28,61	31,15	33,21	38,16	40,80
Börskurs vid årets slut, kr	29,60	43,80	48,60	96,00	65,25
Lämnad/föreslagen utdelning per aktie, kr *	0,00	0,50	1,00	3,00	3,00
P/E-tal	-24	18	20	15	13
Börskurs/eget kapital, %	103	141	146	252	160
Direktavkastning, %	0,0	1,1	2,1	3,1	4,6
Utdelningsandel, %	0	20	42	47	60

* Ordinarie utdelning 2,50 kr/aktie och extra utdelning 0,50 kr/aktie 2007.

* Ordinarie utdelning 2,25 kr/aktie och extra utdelning 0,75 kr/aktie 2006.

Från och med 2005 tillämpar Expanda IFRS. Jämförelseåret 2004 har omräknats i enlighet med IFRS.

AKTIESLAG

	Antal aktier	Antal röster	Andel av aktiekap (%)	Andel av röster (%)
A-aktier	1 103 798	11 037 980	13,1	60,0
B-aktier	7 344 306	7 344 306	86,9	40,0
	8 448 104	18 382 286	100,0	100,0

AKTIEKAPITALET'S UTVECKLING, KR

År	Händelse	Förändring av aktiekapitalet	Totalt aktiekapital
1997	Bolagsbildning	500 000	500 000
1997	Nyemission	80 223 330	80 723 330
1997	Nyemission	2 457 710	83 181 040
1999	120 000 optionsrätter utgavs för nyteckning av B-aktier		
2001	Nyemission	1 300 000	84 481 040

AKTIERNAS FÖRDELNING 2007-12-31

Aktieinnehav, st	Antal aktieägare	Andel ägare i %
1 - 500	1 878	69,7
501 - 1 000	385	14,3
1 001 - 2 000	187	6,9
2 001 - 5 000	124	4,6
5 001 - 10 000	49	1,8
10 001 - 50 000	48	1,8
50 001 -	23	0,9
Totalt	2 694	100,0

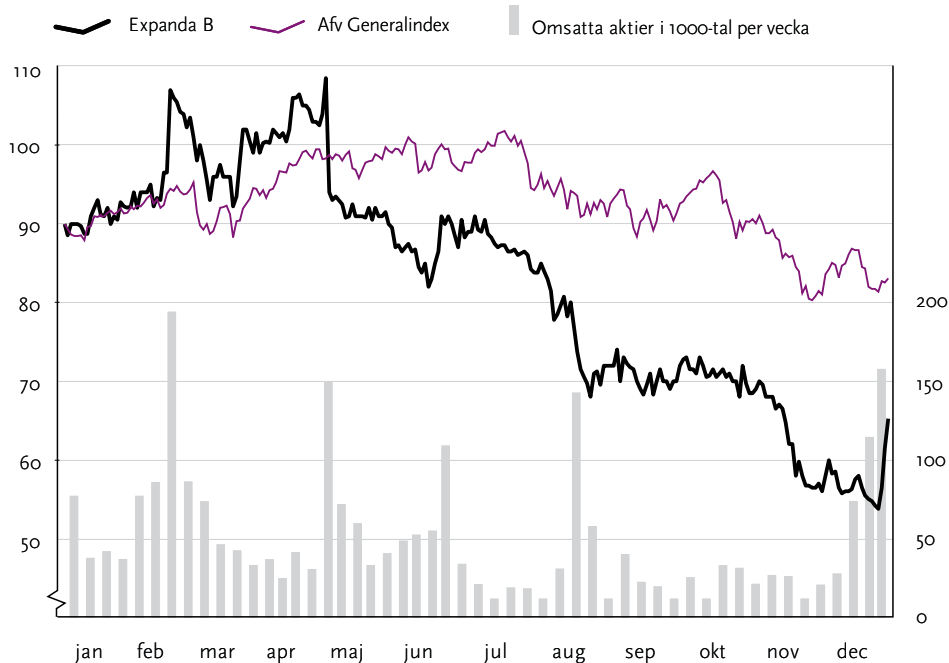
AKTIEÄGARSTRUKTUR 2007-12-31

Aktieägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	Andel av aktiekap (%)	Andel av röster (%)
Scapa Capital AB	367 570	1 074 000	17,1	25,8
Fredriksson, Jerry med bolag	288 049	107 000	4,7	16,3
Sjöberg, Stig och Ann-Louise	107 600	80 500	2,2	6,3
Johansson, Tage med bolag	104 249	53 300	1,9	6,0
LF Småbolagsfond	0	839 600	9,9	4,6
Sandelius, Nils-Gunnar med bolag	78 600	8 000	1,0	4,3
Skandia Livförsäkrings AB	0	783 607	9,3	4,3
Odin Förvaltning	0	647 300	7,7	3,5
Sjöberg, Johan med bolag	50 300	20 000	0,8	2,8
Sjöberg, Harriet	37 600	40 050	0,9	2,3
Summa 10 största ägare	1 033 968	3 653 357	55,5	76,1
Övriga	69 830	3 690 949	44,5	23,9
Totalt	1 103 798	7 344 306	100,0	100,0

Ovanstående avser Expandas ägare enligt aktiebok per 2007-12-31.

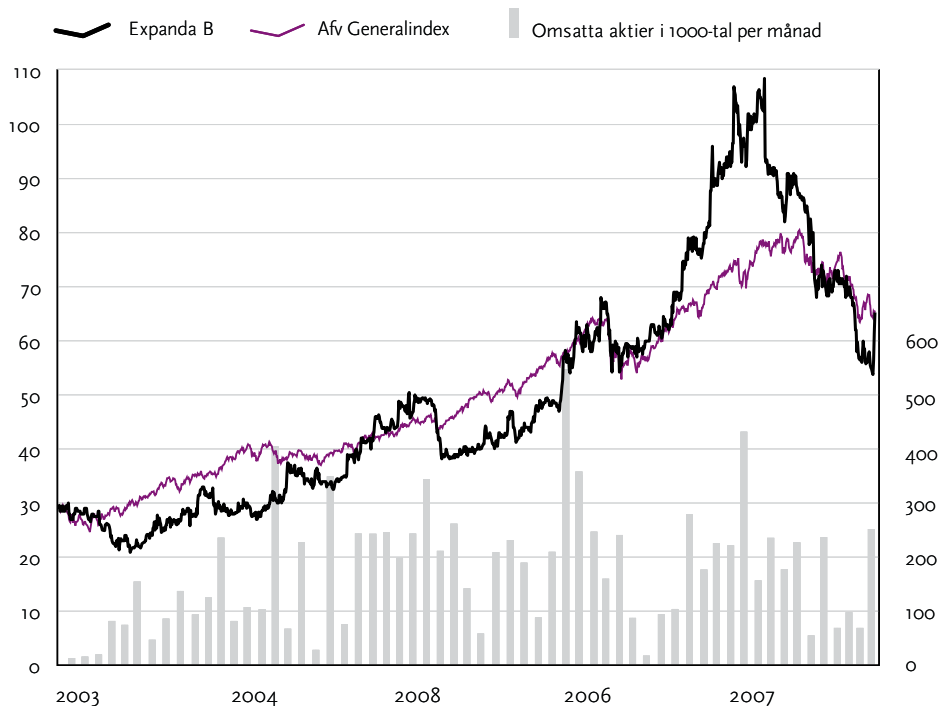
Det totala antalet aktieägare i Expanda var vid årsskiftet 2 694 (2 964). Utländska ägare svarade för 12,2 procent (10,1) av kapitalet och 5,6 procent (4,7) av rösterna. Institutionella ägare svarade för 36,7 procent (33,1) av kapitalet och 16,9 procent (15,2) av rösterna. De tio största ägarna svarade för 55,5 procent (56,3) av kapitalet och 76,1 procent (76,5) av rösterna.

BÖRSDIAGRAM EXPANDA 2007

Expandas aktiekurs sjönk med 32 procent under 2007. Under samma period sjönk Afv Generalindex med 8 procent. Omsättningen i Expanda aktien ökade med 20 procent under 2007.

BÖRSDIAGRAM EXPANDA 2003–2007

Expandas aktiekurs har stigit med 132 procent sedan 2002-12-31, vilket motsvarar den ökning Afv Generalindex har haft under samma period.

FÖRETAGSPRESENTATIONER

BCI

Eurobib®

SCHULZ
SPYER

AFFÄRSOMRÅDE BIBLIOTEK

VD Thomas Johannesson

VERKSAMHET OCH PRODUKTER

Affärsområdet Bibliotek utgörs av Eurobib AB i Sverige, BCI AS i Danmark och Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG i Tyskland. Eurobib och BCI har en gemensam organisation. Schulz, som förvärvades i januari 2006 är en fristående organisation men med samarbete inom bland annat inköp.

Expandas affärsområde Bibliotek är ledande biblioteksleverantör i världen. Man är marknadsledande i Norden och västra delen av Europa och är väletablerat i övriga Europa, Asien och Nordamerika. Ca 80 procent av försäljningen går till länder utanför Sverige och Danmark. Huvudkontoren finns i Lund (Eurobib), Holsted i Danmark (BCI) och Speyer i Tyskland (Schulz). BCI/Eurobib har dotterbolag för marknadsföring och försäljning i Belgien, Frankrike, Spanien och Norge (50 procent). Försäljningen i övriga länder och Schulz försäljning utanför Tyskland sker genom lokala återförsäljare.

Verksamheten delas in i eftermarknadsförsäljning och projektförsäljning. Eftermarknadsförsäljningen sker genom katalog och nätbutik för försäljning av möbler och förbrukningsmateriel, medan projektförsäljningen främst utgörs av försäljning av totala inredningssystem och möbler. Eurobib, BCI och Schulz är internationellt sett dominerande varumärken inom sina nischer, och tillsammans är de en stark aktör med stor geografisk spridning. De tre bibliotekssegmenten tillsammans med möbler från Expandas övriga inredningsföretag skapar därför helhetslösningar som är unika.

MARKNADSÖVERSIKT

Marknaden har under 2007 varit svag i Skandinavien, där vi är dominerande aktör. Däremot har marknaden varit stark i Tyskland, Frankrike, Spanien och Mellanöstern. Branschen följer inte de allmänna konjunktursvängningarna utan uppvisar en egen konjunkturcykel. Planeringshorisonten är relativt lång, innan man färdigställer planerade projekt. Marknaden påverkas också av ekonomin i den offentliga sektorn, eftersom de flesta projekten finansieras med offentliga medel. Vi tror på fortsatt tillväxt på flera marknader.

KUNDER

Kunderna är i första hand bibliotek, såsom folk-, forsknings- och företagsbibliotek, men även annan miljö som handhar information och media för förvaring eller exponering. Kunder finns i alla länder som har resurser att investera i utbildning.

Som exempel på intressanta kunder och projekt, som levererats under 2007 kan nämnas: Academy of Information, Technology and Engineering, Stamford, USA, Masafi bibliotek, Dubai, Förenade Arabemiraten, Ministry of Education, Kuwait, Sagrada Familia Kulturcenter, Barcelona, Sant Antoni folkbibliotek, Spanien, Heerhugowaard folkbibliotek, Nederländerna, Molenbeek bibliotek, Belgien, Médiathèque Poissy, Médiathèque Redon, Louise Michel-biblioteket i Saint-Joachim, Bibliothèque de Breteuil Paris, Bibliothèque Erstein, Frankrike, KEPE Universitetsbibliotek Grekland, Michell Library, Glasgow, Sheffield University, Storbritannien, Stadtbibliothek Frankfurt, Landesarbeitsgericht i Frankfurt, Stadtbibliothek Coburg, Museum für Naturkunde, Berlin, Becerius Law School, Hamburg, Tyskland, Wissensturm, Linz och Fachhochschule, Wien, Österrike,

Danmark Radio Mediahus, Köpenhamn, Luleå Kulturhus, Kammarrättens bibliotek, Göteborg, Sverige, Rauma Kulturcentrum, Universitetet i Bergen, Vestre Toten bibliotek, Norge och Valmiera Sambibliotek, Lettland.

KONKURRENTER

Varje geografisk marknad uppvisar en skiftande konkurrensbild, dock är konkurrenterna geografiskt begränsade. Det finns inga andra aktörer inom biblioteksnischen som opererar globalt.

MÅL OCH STRATEGI

Målet är att stärka BCI/Eurobib/Schulz position som designföretag och att växa successivt genom att strukturera nischmarknaden med hjälp av strategiska allianser och förvärva marknad för marknad med utgångspunkt i Norden. Viktigt är varumärkesvärden och att kommunicera och etablera varumärkena till såväl gamla som nya kundsegment genom en kraftfull produktutveckling och marknadsbearbetning. Långsiktighet i produktutveckling och marknadsbearbetning är centralt. Vi kommer även i fortsättningen att fokusera på att ta fram välfungerande produkter med hög designnivå. Viktigt är också att tillvarata volymfördelarna genom ett samordnat strategiskt inköpsarbete.

ÅRET SOM GICK

- Marknaden återhämtade sig under året efter en svag start, och företagets globala närvaro med åtföljande riskfördelningsfördelar är av stor betydelse. Viktiga marknader som de franska, spanska och tyska marknaderna har utvecklats starkt. Dessa marknader är AO Biblioteks största utanför Skandinavien, och där är vi också marknadsledare. Flera prestigeobjekt har genomförts under året.
- En strukturplan genomfördes under 2007, innebärande att projektförsäljningen koncentrerats till Holsted och eftermarknadsförsäljningen till Lund. Därigenom elimineras dubbla funktioner och volymfördelar inom inköp kan tillvaratas för en förbättrad lönsamhet.
- Ett samarbete med engelska Opening the book har inletts.
- Schulz tidigare ägare som utgjort företagsledning efter Expandas förvärv 2006 gick i pension den sista december 2007. Thomas Johannesson blir från och med januari 2008 VD även för Schulz verksamhet.
- Arbetet med att förfina produktionsstrukturen fortsätter. Inköp av produkter i länder med mera kostnadseffektiv tillverkning är i full gång och strategiskt viktigt.

FRAMTIDSUTSIKTER

Framtiden ser mycket intressant ut för AO Bibliotek, då flera steg har tagits för att stärka positionen som världsledande på biblioteksmarknaden. Aktiviteterna att omvandla Eurobib och BCI till en organisation och tillvarata synergier har genomförts framgångsrikt. Vi tror på en fortsatt stark marknad och tillväxt under 2008.

Affärsområde Bibliotek	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	210,2	222,7	241,5	339,3	315,5
Rörelseresultat, mkr *	10,9	14,3	18,2	35,8	32,6
Rörelsemarginal, %	5,2	6,4	7,5	10,6	10,3
Sysselsatt kapital, mkr	103,9	109,8	110,7	136,1	141,7
Avkastning på sysselsatt kapital, %	10,4	14,1	17,1	29,7	24,7
Investeringar, mkr	2,1	3,6	6,2	7,5	3,4
Medelantal anställda	146	134	127	150	140

* exkl administrationsersättning till moderbolaget.

”

Affärsområdet Bibliotek utvecklar och marknadsför inredning och utrustning av god design för bibliotek och andra miljöer för information och utbildning.

LAMMHULTS

77 A-LINE ALFA ATLAS BANK CAMPUS CARGO CASINO CHICAGO CINEMA CLUB COOPER CORPUS CORTINA
COSMOS ESPRESSO FELICIA FELIX FELLINI IMPRINT INFO MILLIBAR MINI MULTIPLICITY NEWPORT OPALEN PLANKA QUICKLY
QVINTUS RIDER S70 SAHARA SATURDAY SATURN SPIRA STAND-BY SUNDAY VIRTUS X75

LAMMHULTS

VD Erik Bondemark

VERKSAMHET OCH PRODUKTER

Lammhults affärsidé är att utveckla och marknadsföra funktionella möbler med internationell design för företag och organisationer med höga krav på kvalitet och miljö. Detta görs i samarbete med Skandinaviens yppersta formgivare. Produkterna som tas fram kännetecknas av ung elegans. Denna ledstjärna gör möblerna både tidlösa och attraktiva för kunderna under lång tid. Ett stort antal av Lammhults produkter har belönats med designpriser i såväl Sverige som utlandet.

Lammhults försäljning sker via återförsäljare i såväl Sverige som i ett stort antal länder utomlands. Lammhults kunder köper primärt nya möbler i samband med flytt och vid ny- och ombyggnation. Detta mönster ger stora svängningar under en konjunkturcykel. Lammhults parerar kasten i efterfrågan genom närvaro på många marknader och genom försäljning till både företag och offentlig verksamhet.

MARKNADSÖVERSIKT

Konjunkturen för Lammhults produkter var under 2007 generellt god och Lammhults har bibehållit sin marknadsandel i Sverige. De skandinaviska marknaderna är fortsatt starka, och vi bedömer att vår marknadsandel ökat något. Övriga Västeuropa uppvisar måttlig marknadstillväxt. I England och Tyskland har gjorts en omstrukturering och förstärkning av Lammhults agentorganisation. 2007 får där betraktas som ett mellanår, men förutsättningarna för 2008 är goda. Trots valutaproblematiken har 2007 varit ett bra år för Lammhults i USA, där vi haft god tillväxt.

KUNDER

Lammhults slutkunder är främst företag, organisationer och offentliga institutioner i Sverige och utomlands. Dessa kunder bearbetas via återförsäljarnät på respektive marknad. Exportandelen uppgår till ca 50 procent. De främsta exportländerna är Norge, Danmark, Storbritannien, Tyskland, USA och Holland.

KONKURRENTER

De största direkta konkurrenterna är företag med starka varumärken som liksom Lammhults fokuserar på design och god funktion. De starkaste konkurrenterna kommer främst från Tyskland, Danmark, Sverige och Italien.

MÅL OCH STRATEGI

Lammhults målsättning är att växa organiskt med 10 – 15 procent per år med bibehållen lönsamhet. Strategiskt viktigt är att öka marknadsnärvaron på exportmarknaderna genom en konsekvent genomförd förstärkning av försäljningsorganisationen. Vidare är hög takt i produktutvecklingen jämte hög kundservicegrad och attraherande marknadsföringsmaterial strategiska hörnstenar för fortsatt tillväxt.

ÅRET SOM GICK

- Lammhults omsättning uppgick under 2007 till 178 mkr, vilket är i nivå med föregående år.
- Ett flertal betydande order har erhållits under året, till exempel leveranser till Arlanda och Singapores flygplatser.

- I Tyskland och England har uppnåtts ökad aktivitet och projektvolym tack vare att en ny agentorganisation etablerats. Fast etablering har genomförts i Tyskland genom permanent utställning på Design Post i Köln.

- Under året har gjorts insatser med gott resultat för att ytterligare förbättra kundservicegraden i försäljnings- och orderprocesserna.

- I samband med Stockholmsmässan i början av året lanserades tre nya produkter, Sahara fåtölj och soffa formgivna av Gunilla Allard, Millibar loungekoncept design Anya Sebton, samt Imprint stapel- och betsbar stol formgiven av Peter Hiort-Lorenzen och Johannes Foersom, vilka samtliga togs emot mycket väl på marknaden.

- Betydande insatser har gjorts för att förstärka Lammhults varumärke i form av nytt marknadsföringsmaterial, egna utställningar samt co-brandingaktiviteter.

FRAMTIDSUTSIKTER

Konjunkturen på de marknader där Lammhults är aktivt bedöms plana ut under 2008. Vi räknar dock med att kunna bibehålla vår goda marknadsposition i Skandinavien, samtidigt som vi förväntar oss att se resultat av pågående exportfrämjande åtgärder i form av ökad försäljning.

Lammhults	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	138,4	136,7	143,2	178,2	178,3
Rörelseresultat, mkr *	11,1	16,0	13,4	27,0	23,3
Rörelsemarginal, %	8,0	11,7	9,4	15,1	13,1
Sysselsatt kapital, mkr	59,9	59,3	58,0	64,8	61,4
Avkastning på sysselsatt kapital, %	16,6	27,1	23,2	44,3	37,3
Investeringar, mkr	3,0	1,8	1,2	2,0	2,6
Medelantal anställda	101	78	76	79	77

* exkl administrationsersättning till moderbolaget.

”

Lammhults utvecklar och marknadsför funktionella möbler med internationell design för företag och organisationer med höga krav på kvalitet och miljö.

SCANDINAVIAN EYEWEAR®

skaga

Optik

OSCAR MAGNUSON

SCANDINAVIAN EYEWEAR

VD Sonnie Byrling

VERKSAMHET OCH PRODUKTER

Scandinavian Eyewear's affärsidé är att utveckla och marknadsföra glasögonbågar med högt designvärde för människor med behov av att uttrycka sin identitet och livsstil. Scandinavian Eyewear säljer sina produkter via enskilda och kedjeanknutna optiker i Norden och övriga världen.

Scandinavian Eyewear utvecklar den egna produktlinjen Skaga. Vidare utvecklar man kollektioner inom varumärkena Efva Attling och Oscar Magnuson.

KUNDER

Scandinavian Eyewear har två kundkategorier. Företagets slutkunder är människor med behov av att uttrycka sin unika livsstil och identitet. Företagets direkta kunder är enskilda och kedjeanknutna optiker i Sverige såväl som på exportmarknaderna.

KONKURRENTER

Glasögonbranschen är intensiv med avseende på varumärkesexponering. De flesta modehusen i världen har via s.k. "brand extension" placerat sitt varumärke på glasögon. De största aktörerna från denna del av branschen är Luxottica, Safilo samt Marchon, som via varumärkeslicenser tillverkar och säljer glasögon i hela världen. Övriga konkurrenter är glasögonstillverkare som enbart fokuserar på glasögon med eget varumärke, såsom det franska Mikli, det danska Lindberg och Prodesign.

MÅL OCH STRATEGI

Scandinavian Eyewear's mål är att växa organiskt med 10–15 procent per år. Förutsättningar för detta skapas genom ökat fokus på exportförsäljningen samt introduktion av fler produkter med högt designvärde. Vidare utvecklas ett marknadsprogram som syftar till ökad exponering av företagets varumärken i butik samt i butikspersonalens medvetande.

ÅRET SOM GICK

- Scandinavian Eyewear's omsättning uppgick 2007 till 122 mkr. Rörelseresultatet blev nästan 16 mkr. Under 2007 lyckades Scandinavian Eyewear förbättra sin försäljning på exportmarknaderna utanför Norden med 15 procent. Nordenförsäljningen ökade med en procent.
- Scandinavian Eyewear har under året fortsatt sitt utvecklingsarbete inom områdena ökad leveranssäkerhet, högre designvärde samt ökad marknadseffektivitet.
- Utvecklingsarbetet i företagets logistik och leveransprocess har resulterat i kortare ledtider och förbättrad kontroll. Kärnan i detta utvecklingsarbete ligger i affärssystemet, som integrerar företagets affärsprocesser.
- Under året har en gedigen e-handelssite utvecklats. Denna kommer att ytterligare öka servicegraden mot butiker, samtidigt som orderprocessen effektiviseras.
- Under året har arbetet med att sprida affärsmodellen nått goda resultat i Frankrike, England och Polen. Dessa marknader ger ett väsentligt bidrag till företagets tillväxt, samtidigt som etableringar på nya marknader sker kontinuerligt.

FRAMTIDSUTSIKTER

Vi bedömer att marknaden för våra produkter kommer att öka med 5 till 10 procent under 2008. Med den struktur som finns i Scandinavian Eyewear står vi väl rustade inför framtiden. Med fortsatt fokus på att öka marknadsbearbetningen på exportmarknaderna och samtidigt introducera nya produkter med högt designinnehåll kommer Scandinavian Eyewear fortsätta att utvecklas väl under åren framöver.

Scandinavian Eyewear	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	86,5	87,9	94,9	119,3	122,3
Rörelseresultat, mkr *	7,1	13,9	14,1	31,5	15,8
Rörelsemarginal, %	8,2	15,8	14,9	26,4	12,9
Sysselsatt kapital, mkr	24,0	27,0	31,8	48,9	36,5
Avkastning på sysselsatt kapital, %	34,6	55,1	48,4	78,4	38,2
Investeringar, mkr	2,8	3,2	5,3	2,3	1,8
Medelantal anställda	56	43	39	44	46

* exkl administrationsersättning till moderbolaget. Rörelseresultatet 2006 innehöll en reavinst efter försäljning av fastighet som uppgick till 14,2 mkr.

”

Scandinavian Eyewear utvecklar och marknadsför funktionella glasögonbågar med skandinavisk design för människor med behov av att uttrycka sin livsstil.

When she was a kid, she would travel with a few toys, her books and a special blanket. As she got older, she found herself looking at new cities from hotel rooms and taxicabs. Not one to leave things to chance, she had made a habit of packing her bags on the evening before departure. With her suitcase on top of the bed, she carefully folded thin sheets and remembrances over layers of forgetfulness.

There was music pouring from the street below. She slowly walked to the window and looked out. The circus had come to town. With a glance at her planner on the bedside table, she saw another day of back-to-back appointments followed by an hour at the hot gym.

She left her room, bringing only that which she could fit in a pocket and leaving herself to the tides of the world.

abstracta

AIRFLAKE ALLÉ ALUMI BRAINSTORM DOREMI ENJOY EXPANDA MESSENGER
MIXX PRONTO PROVISION SHADE SENSE SINUS SOFTLINE SHADE VISION

ABSTRACTA

VD Åke Jansson

VERKSAMHET OCH PRODUKTER

Abstracta utvecklar och marknadsför funktionella produkter med högt designvärde inom visuell kommunikation och avskärmning för kontor och utbildning.

Produkter för visuell kommunikation är hjälpmedel som används för att förstärka budskap vid presentationer, exempelvis skriv- och anslagsytor, datavideo- och OH-projektorer. Ljudavskärmning och rumsdelning sker med kontorsskärmar och flexibla systemväggar för olika rumslösningar.

Abstracta AB har lager, produktion, utställning och huvudkontor i Lammhult, där även Expandas huvudkontor är beläget. I Norge är bolaget representerat med eget dotterbolag. Det är en ren försäljningsenhet, där administrationen sedan sex månader tillbaka är flyttad till Sverige. Förutom i Lammhult finns en permanent utställning i Stockholm och en i Oslo. I Lammhult finns resurser för produktutveckling, marknadsföring, inköp, produktion och administration.

Verksamhetens viktigaste delar är, som affärsidén visar, just utveckling och marknadsföring. Informationsteknik nyttjas i möjligaste mån och stora besparingar har kunnat göras. Verksamheten kommer att fortsätta investera i IT som hjälpmedel för rationalisering och att bygga in kvalitetssäkerhet i rutiner och metoder.

Inköpsfunktionen fokuserar mycket på global sourcing vid sidan av de lokala leverantörerna. Det har lett till att många av Abstractas leverantörer nu finns i Östeuropa och fjärran Östern.

Viktiga ställningstaganden vid sidan av de rent kommersiella är också miljöbelastning och miljöhänsyn vid upphandlingar. Företaget är sedan 2001 miljöcertifierat enligt ISO 14 001.

MARKNADSÖVERSIKT

Abstractas primära marknader är Sverige, Norden och västra Europa. Växande marknader är USA och Storbritannien. Konjunkturläget är mycket positivt överlag. Vi kan dock se vissa tecken på avmattning, men då vi ligger sent i konjunkturen, förväntar vi oss inte några dramatiska förändringar under det kommande året. Abstracta har tillväxt som viktigt mål. Faktorer som ökar försäljningen är en allmän ökning av sysselsättningsgraden och företags och offentliga organisationers omflyttningar. En hög vinstnivå i företagen är också en viktig förutsättning, då den medger förnyelse av arbetsmiljön för de anställda. Viktiga påverkare är arkitekter och andra föreskrivande led, då de särskilt i stora projekt utformar och föreslår inredning.

KUNDER

Abstractas slutkunder är företag och organisationer, såväl affärsdrivande som offentliga, i första hand i Norden och Europa. Kanalisering sker genom återförsäljare, distributörer och agenter. Abstractas exportandel uppgår till ca 30 procent och väntas öka under kommande år. Viktigaste exportmarknader är Norge, Danmark, Tyskland och Storbritannien.

KONKURRENTER

Inom visuell kommunikation är det tillverkare av skrivtavlor och direktsäljande företag som konkurrerar. Tillverkare konkurrerar främst med pris, en utveckling som accentuerats under året.

Gemensamt för våra konkurrenter är att de har sitt ursprung i antingen teknik eller produktion, och att de saknar djupare inslag av design och möbler, vilket ger oss större möjligheter att leverera helhetslösningar och att differentiera oss mot slutkunden.

Inom avskärmning är utbudet stort av olika lösningar. Material och form varierar mellan tillverkare. Det är ovanligt med konkurrens mellan identiska produkter. I föreskrivande led är material, utformning och funktion viktigare. Våra nya produkter har mottagits väl och kommer att ha en god utveckling under kommande år.

MÅL OCH STRATEGI

Abstractas målsättning är att växa med minst 10 procent per år med god lönsamhet. Detta skall ske organiskt genom produktutveckling i samarbete med välrenommerade formgivare för att få fram attraktiva och funktionella produkter och en stark marknadsföring för att medvetandegöra kunder och andra intressenter om de nya produkterna. Genom att konsekvent fokusera på produktens funktion, form och kvalitet, men också betona kommunikationskvalitet och kvalitet i bemötandet av våra kunder skall varumärket stärkas ytterligare.

ÅRET SOM GICK

- 2007 var ett mycket bra år för Abstracta med kraftig tillväxt och förbättrad lönsamhet. Omsättningen uppgick till 135 mkr, vilket är en ökning med 20 procent sedan föregående år.
- Prisutvecklingen för främst byggrelaterade råvaror som trä, glas, stennull/glasull och aluminium och även transporter har varit kraftigare än beräknat, och har inte kunnat kompenseras fullt ut. Volymutvecklingen har dock varit bättre än väntat.
- Exportandelen är i stort sett oförändrad. Norge, Danmark och Storbritannien har varit de mest framgångsrika marknaderna.
- Ett antal framgångsrika produktlanseringar har genomförts under året. Airflake, design Stefan Borselius, och Alumi, design Nina Jobs, har blivit riktiga succéer och förväntningarna på kommande års försäljning är mycket höga.
- Ett flertal nya leverantörer har etablerats i lågkostnadsländer, en utveckling som kommer att fortsätta och som gynnas av större volymer.

FRAMTIDSUTSIKTER

Med en fortsatt god konjunktur, om än något lugnare än årets, nya intressanta produkter i portföljen och ett väl sammansatt team ser framtiden mycket ljus ut för Abstracta. Nedlagt arbete i produktutveckling, sourcing och marknad kommer att ge positiva resultat en lång tid framöver.

Abstracta	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	107,8	86,3	92,0	112,8	135,1
Rörelseresultat, mkr *	-12,3	0,9	4,4	9,3	11,0
Rörelsemarginal, %	neg	1,1	4,8	8,2	8,2
Sysselsatt kapital, mkr	88,1	71,3	69,5	68,1	75,3
Avkastning på sysselsatt kapital, %	neg	1,4	6,4	13,9	16,3
Investeringar, mkr	2,8	1,7	2,2	3,4	3,1
Medelantal anställda	99	71	61	66	65

* exkl administrationsersättning till moderbolaget.

”

Abstracta utvecklar och marknadsför produkter för visuell kommunikation och kreativ rumsmiljö.

voice®

ARCTIC AZZARO BODONI BIZZ BRIDGE BRIDGE 50 DECO LIBRO LIFT
MISTRAL PARIS PARIS II RELAX WAVE I WAVE II WAVE III ZENZA

VOICE

VD Rolf Fransson

VERKSAMHET OCH PRODUKTER

Voice AB bildades våren 1997 genom en fusion av Fransson i Tenhult AB och Homeflex AB. Företaget har genom sina rötter en lång erfarenhet från hemmöbelmarknaden. I Voice sammanfördes produktions- och marknadskunnande till en tydlig designfilosofi. Verksamheten består av design, produktion och marknadsföring av produkter för möbel- och inredningsbranschen.

Företaget förvärvades 2001 av Expanda AB och fick därigenom möjlighet att utvecklas vidare i en designinriktad miljö.

Basen i produktsortimentet består av förvaringsmöbler, byråer samt bord och stolar. Produktionen bygger på en komponentidé, där komponenterna köps in från olika underleverantörer för att monteras och packas för leverans vid företagets moderna fabrikslokaler i Torsvik, Jönköping. Genom ett väl utvecklat samarbete med ett mindre antal leverantörer skapas både en bättre planeringssituation och en starkare kvalitetskontroll.

Produktutvecklingen sker i nära samverkan med marknaden, både vad gäller att utveckla befintliga serier och att tillföra nya produkter. Genom komponent- och modultanken skapas stora möjligheter till en relativt snabb produktutveckling med en hög grad av flexibilitet och anpassning till kundernas önskemål.

MARKNADSÖVERSIKT

Den starka omsättningsökningen 2007 har skett i stort sett på alla marknader och i första hand på befintliga kunder. Vi har fortfarande en liten övervikt av omsättningen på hemmamarknaden.

På exportmarknaden verkar vi främst i Europa, där de nordiska länderna Norge och Danmark fortsätter vara störst. Därefter kommer Storbritannien, Portugal, Tyskland och Japan. Exportandelen har ökat till 44 procent under 2007.

KUNDER

Voice har en bred nordisk och internationell kundstock framför allt på heminredningssidan. Den nordiska hemmamarknaden kännetecknas av ett stort antal fristående kunder. På exportmarknaderna i Europa och Japan är kunderna normalt större aktörer.

Ökad fokus på den offentliga inredningsmarknaden har gett nya kunder och kommer att bli allt viktigare i framtiden.

KONKURRENTER

Genom att Voice har stor flexibilitet och kan kundanpassa varianter på relativt kort leveranstid finns ingen direkt konkurrent i Sverige med liknande inriktning. Företag som direktimporterar liknande produkter utgör dock viss konkurrens.

MÅL OCH STRATEGI

Voice's mål är att växa organiskt i en stabil takt med en lönsamhet på minst 10 procent. Vi skall skapa möbler av internationell karaktär för både hem och offentlig miljö, allt i ett samstämmigt formspråk och en tydlig designfilosofi. Den nu pågående processen att ytterligare förstärka varumärket skall fortsätta.

ÅRET SOM GICK

- Voice's omsättning ökade med 37 procent mot föregående år och uppgick till 83 mkr.
- Förvaringsserien Arctic har blivit en stor framgång, såväl i Sverige som internationellt.
- Offentlig inredning, med ett flertal hotellinredningsprojekt, har också ökat starkt.
- Rörelsemarginal och rörelseresultat har förbättrats kraftigt under året.
- Trots den kraftiga omsättningsökningen har företaget kunnat minska leveranstiderna avsevärt till en önskad effektiv nivå. Det har möjliggjorts genom rationaliseringar i produktionen och en administrativ satsning på planering och uppföljning.
- Sortimentsbantningen fortsätter och extra kostnader för detta har belastat 2007 års bokslut.

FRAMTIDSUTSIKTER

Tack vare kortare leveranstider går Voice in i 2008 med lägre orderstock än tidigare. Orderingången fortsätter emellertid att vara god.

Utöver vårt egenproducerade sortiment tillför vi även ett trading-sortiment som redan 2008 skall stå för ca 10 procent av omsättningen.

Voice	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	53,9	55,1	54,9	60,5	82,7
Rörelseresultat, mkr *	6,1	5,3	6,2	4,9	8,1
Rörelsemarginal, %	11,3	9,6	11,3	8,1	9,8
Sysselsatt kapital, mkr	40,7	39,5	40,9	38,6	36,2
Avkastning på sysselsatt kapital, %	14,6	13,4	15,6	12,5	22,0
Investeringar, mkr	0,6	1,0	0,6	1,8	1,1
Medelantal anställda	23	24	25	28	33

* exkl administrationsersättning till moderbolaget.

”

Voice utvecklar och marknadsför produkter av internationell karaktär för möbel- och inredningsbranschen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Expanda AB, org nr 556541-2094, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för perioden 1 januari 2007 – 31 december 2007.

Expanda bedriver verksamhet i associationsformen aktiebolag (publ) och har sitt säte i Växjö Kommun, Kronobergs län. Bolagets adress är: Box 75, 360 30 Lammhult.

AFFÄRSIDÉ

Expandas affärsidé är att långsiktigt äga och utveckla en grupp av företag med huvudsaklig inriktning mot produkter med tydligt inslag av design, starka varumärken och god exportpotential.

BOLAGSSTRUKTUR

I koncernen ingår följande helägda bolag: Abstracta AB, BCI A/S, Eurobib AB, Lammhults Möbel AB, Scandinavian Eyewear AB, Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG och Voice AB.

Här utöver finns ett antal utländska försäljningsbolag och några vilande bolag. Som intressebolag redovisades Galleri Stolen i Stockholm AB, som marknadsför sig under namnet Gärsnäs, fram till december 2007 då innehavet avyttrades.

OMSÄTTNING OCH RESULTAT

Koncernens nettoomsättning uppgick till 829,2 mkr (815,9), vilket således var en ökning med två procent i förhållande till föregående år. Marknadsklimatet var bra för våra bolag under året, med undantag för den nordiska marknaden för biblioteksinredning och den skandinaviska marknaden för glasögonbågar under andra halvåret. Efterfrågan ökade dock kraftigt under fjärde kvartalet, framförallt inom affärsområdet bibliotek, vilket resulterade i att koncernens orderingång under fjärde kvartalet var nio procent högre än motsvarande period föregående år. För året som helhet ökade orderingången med fem procent från 808,1 mkr till 847,7 mkr. Orderstocken var vid årsskiftet 20 procent högre än för ett år sedan och uppgick till 111,2 mkr (92,9).

Bruttomarginalen försvagades från 40,8 procent till 39,8 procent främst beroende på prishöjningar på inköpt material. Koncernen arbetar kontinuerligt med en ökande andel inköp från lågkostnadsländer och en koncentration på specifika förädlingsmoment i våra egna fabriker. Rörelseresultatet uppgick till 73,3 mkr (84,8), vilket motsvarar en rörelsemarginal om 8,8 procent (10,4). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 63,1 mkr (78,2). Resultatet efter skatt uppgick till 42,0 mkr (53,9), vilket gav en vinst per aktie motsvarande 4,98 kr (6,37).

Avyttringen av innehavet i intressebolaget Galleri Stolen med dotterbolaget Gärsnäs i december 2007, innebar att resultatet efter finansiella poster belastades med engångskostnader som uppgick till 11,1 mkr, varav 6,1 mkr påverkade rörelseresultatet. Föregående års rörelseresultat och resultat efter finansiella poster påverkades positivt med 2,4 mkr som en effekt av två engångsposter, nämligen reavinst vid försäljning av Scandinavian Eyewears fastighet som uppgick till 9,0 mkr, samt nedskrivning av goodwill värde i intressebolag som uppgick till -6,6 mkr. Justerat för dessa engångsposter uppgick rörelseresultatet till 79,4 mkr (82,4) och resultatet efter finansiella poster till 74,2 mkr (75,8). Rörelsemarginalen exklusive dessa engångsposter uppgick till 9,6 procent (10,1).

FINANSIELL STÄLLNING OCH KASSAFLÖDE

Koncernens soliditet och skuldsättning har fortsatt att utvecklas positivt. Soliditeten uppgick vid årsskiftet till 52,1 procent (51,9) och skuldsättningsgraden till 0,40 (0,43). Vår finansiella ställning medger ett stort utrymme för förvärv utan att överskrida koncernens finansiella mål för soliditet (minst 35 procent) och skuldsättningsgrad (intervallet 0,7 – 1,0).

Likvida medel uppgick vid årets slut till 44,4 mkr (36,1) och koncernens outnyttjade kreditutrymme inklusive likvida medel uppgick till 125,3 mkr (138,4).

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 50,2 mkr (70,9) och det totala kassaflödet till 7,9 mkr (12,6).

INVESTERINGAR OCH AVSKRIVNINGAR

Koncernens investeringar uppgick under året till 12,5 mkr (17,3). Investeringar i produktions- och IT-utrustning uppgick till 11,2 mkr (12,1), investeringar i byggnader och mark uppgick till 1,0 mkr (2,0) och pågående nyanläggningar uppgick till 0,3 mkr (3,2). Totala avskrivningar enligt plan uppgick under året till 14,9 mkr (15,0). Nedskrivningar uppgick under året till 5,0 mkr (nedskrivning av finansiell fordran på intressebolag) jämfört med 6,6 mkr föregående år (nedskrivning av goodwillvärde i intressebolag).

MODERBOLAGET

Moderbolagets verksamhet omfattar koncernledning, vissa koncerngemensamma funktioner och förvärvsfinansiering. Omsättningen uppgick till 6,2 mkr (6,1) med ett resultat efter finansiella poster på -45,9 mkr (45,5). Koncerninterna utdelningar och därmed sammanhängande nedskrivningar av bokförda värden på aktier i dotter- och intresseföretag försvårar jämförelser mellan åren. Investeringarna uppgick till 0,1 mkr (0,3). Likvida medel, inklusive outnyttjade checkkrediter, uppgick vid årets slut till 74,9 mkr (81,9).

UTVECKLINGARBETE

Att utveckla nya produkter på egen hand och i samverkan med kunder är en viktig del av koncernens verksamhet. Koncernens produkter skall präglas av formgivning och design utformad av såväl interna som externa formgivare. Huvudinriktningen är kapitalvaror och varaktiga konsumtionsvaror för offentliga miljöer, hem och kontor. Design och formgivning skall vara styrande vid framtagandet av produkter i koordination med andra nödvändiga faktorer såsom exempelvis produktionsbarhet, funktionalitet, kvalitet, miljö och pris. Kostnaderna för detta arbete är normalt inte av karaktären att det uppfyller kriterierna för redovisning som tillgång utan återfinns som administrationskostnader i koncernens resultaträkning, se not 5. Under året har inga utvecklingskostnader aktiverats.

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Expandas väsentliga risk- och osäkerhetsfaktorer inkluderar affärsmässiga risker i form av hög exponering mot vissa branscher. Till detta kommer finansiella risker. Dessa är framförallt valutarisker relaterade till förändringar i valutakurser i samband med export och import, ränterisker i samband med likviditets- och skuldhantering samt kreditrisker vid försäljning. Koncernens försäljning sker framförallt i SEK, EUR, DKK och NOK, medan inköpen i huvudsak sker i SEK, EUR, DKK och USD. Dessutom finns en viss råvaruexponering i koncernen. Finansiella risker, riskhantering och finanspolicies beskrivs närmare i not 28.

FÖRVÄNTNINGAR PÅ ÅR 2008

Den starka orderingången under slutet av 2007 och den höga orderstocken vid årsskiftet gör att vi är försiktigt optimistiska till försäljningsutvecklingen framöver. Efterfrågeläget är bra för merparten av våra bolag. Vi har internationellt konkurrenskraftiga produkter och priser och de satsningar som genomförts för att förbättra bolagens marknadsföring, varumärken och säljorganisationer skall leda till en ökning av exporten utanför Skandinavien under 2008. Koncernens intensifierade förvärvsarbete bör under 2008 leda till att en viss del av tillväxten genereras av förvärv.

MILJÖARBETET I KONCERNEN

Expanda skall med stor hänsyn till miljömässiga aspekter utveckla, tillverka och marknadsföra säkra och kvalitativt fullvärdiga produkter som svarar upp till marknads krav. Varje bolag i koncernen har fastlagt en miljöpolicy, som anpassats till den koncernövergripande policy som moderbolagets styrelse fastställt. Abstracta AB, Eurobib AB och Lamhults Möbel AB är certifierade enligt ISO 14001. Inget av koncernens bolag bedriver verksamhet som i sig kan klassificeras som speciellt miljöfarlig verksamhet.

PERSONAL

Företagen inom koncernen skall i så stor utsträckning som möjligt dra fördel av den kompetens och erfarenhet som byggts upp i moderbolaget och dotterbolagen. Kunskapsöverföring avseende produktutveckling, marknadsföring, distribution och försäljning på export, samt inköp från lågkostnadsländer utgör en central del i den strategiska utvecklingen. Expanda verkar för att skapa goda arbetsmiljöer och personligt utvecklande arbetsuppgifter för anställda inom koncernen. Medelantalet anställda uppgick vid årsskiftet till 363 (371). Av antalet anställda i koncernen var 41 procent (39) kvinnor. Kostnaderna för löner och ersättningar uppgick till 148,7 mkr (141,1).

RIKTLINJER FÖR ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Något särskilt arvode utgår inte för kommittéarbete. Till ledningen har bolagsstämman beslutat om följande riktlinjer avseende ersättning. Löner och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare skall vara marknadsmässiga och konkurrenskraftiga. Koncernens ledande befattningshavare exklusive VD, totalt sex personer, har idag avtal om rörlig ersättning utöver fast lön. Storleken på den rörliga ersättningen är kopplad till

på förhand bestämda mål avseende individuellt uppsatta mål, koncernens resultat, alternativt respektive dotterbolags resultat. Den rörliga ersättningen för ledande befattningshavare exklusive VD kan uppgå till maximalt fyra månadslöner per år. Under förutsättning att bolagsstämman 2008 godkänner styrelsens förslag kan den rörliga ersättningen för VD maximalt uppgå till sex månadslöner per år, samt en möjlighet till långsiktig bonus för åren 2008 – 2010 uppgående till maximalt en årslön.

Vid uppsägning av anställningsavtal från bolagets sida gäller en uppsägningstid på 6 månader och avgångsvederlag motsvarande högst 12 månaders fast lön för verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare.

Avtal om förmån för pension träffas individuellt. För verkställande direktören betalas årligen en pensionspremie uppgående till 13 prisbasbelopp. För övriga ledande befattningshavare uppgår pensionskostnaden maximalt till 25 procent av den fasta och rörliga lönen.

BOLAGSSTYRNING

Arbetet i styrelsen för Expanda AB styrs av den arbetsordning som årligen fastställs vid konstituerande styrelsesammanträde. Styrelsen har under året haft fem ordinarie styrelsesammanträden och tre extra sammanträden utöver det konstituerande sammanträdet. Sammanträdena har ägnats åt ekonomisk uppföljning av verksamheten, strategiska frågor, budgetdiskussioner, förvärvs- och avyttringsfrågor, rekryteringsfrågor och extern ekonomisk information. Vid det konstituerande sammanträdet beslutades om en VD-instruktion och en arbetsordning för styrelsen. Arbetsordningen reglerar bland annat styrelsens arbetsrutiner och övergripande arbetsuppgifter, regler för styrelsesammanträden, former för den löpande ekonomiska rapporteringen och arbetsfördelningen mellan styrelse och VD. Samtliga styrelseledamöter utgör revisionskommitté. Torbjörn Björstrand, Yngve Conradsson och Jerry Fredriksson har bildat ersättningskommitté. Mer information om styrelsens arbete och bolagsstyrning finns på sidan 76.

ÄGARFÖRHÅLLANDEN

Det totala antalet aktier i Expanda AB är 8 448 104, fördelat på 1 103 798 A-aktier med vardera 10 röster och 7 344 306 B-aktier med vardera 1 röst. Scapa Capital AB äger aktier som motsvarar 25,8 procent av rösterna, medan Jerry Fredriksson med bolag äger aktier som motsvarar 16,3 procent av rösterna. Enligt ÅRL 6 kap 2 a § ska noterade bolag lämna uppgifter om vissa förhållanden som kan påverka möjligheterna att ta över bolaget genom ett offentligt uppköpserbjudande avseende aktierna i bolaget. Några sådana förhållanden råder inte i Expanda AB.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår, att till förfogande stående vinstmedel, kronor 154 237 601 disponeras enligt följande:

Utdelas till aktieägarna (8 448 104 aktier a 3,00 kr/aktie): 25 344 312 kronor.

Balanseras i ny räkning: 128 893 289 kronor.

KONCERNENS EKONOMISKA UTVECKLING I SAMMANDRAG

Koncernen	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning, mkr	626,4	613,1	642,5	815,9	829,2
Rörelseresultat, mkr	1,1	36,3	34,2	84,8	73,3
Rörelsemarginal, %	0,2	5,9	5,3	10,4	8,8
Sysselsatt kapital, mkr	479,9	453,7	445,2	462,6	483,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	0,5	8,1	7,9	19,0	15,0
Avkastning på eget kapital, %	neg	8,4	7,4	17,9	12,6
Soliditet, %	40,8	46,4	49,5	51,9	52,1
Skuldsättningsgrad, ggr	0,99	0,72	0,59	0,43	0,40
Investeringar, mkr	12,1	12,0	16,1	17,3	12,5
Medelantal anställda	459	373	342	371	363

Från och med 2005 tillämpar Expanda IFRS. Jämförelseåret 2004 har omräknats i enlighet med IFRS.

RESULTATRÄKNING KONCERNEN

Belopp i mkr	Not	2007	2006
Nettoomsättning	2, 3	829,2	815,9
Kostnad för sålda varor		-499,5	-483,1
Bruttoresultat		329,7	332,8
Övriga rörelseintäkter	4	3,8	11,1
Försäljningskostnader		-167,6	-167,2
Administrationskostnader		-84,2	-79,3
Övriga rörelsekostnader	5	-2,4	-6,3
Andelar i intresseföretags resultat	13, 14, 15	-6,0	-6,3
Rörelseresultat	3, 6, 7, 8, 13, 30	73,3	84,8
Finansiella intäkter		2,8	1,5
Finansiella kostnader		-13,0	-8,1
Finansnetto	9	-10,2	-6,6
Resultat före skatt		63,1	78,2
Skatt	10	-21,1	-24,3
Årets resultat		42,0	53,9
Resultat per aktie, kr (ingen utspädning finns)	22	4,98	6,37
Föreslagen utdelning per aktie, kr	22	3,00	3,00

BALANSRÄKNING KONCERNEN

Belopp i mkr	Not	2007-12-31	2006-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	11, 12	155,4	131,1
Materiella anläggningstillgångar	13	123,4	125,6
Andelar i intresseföretag	14	–	1,0
Fordringar hos intresseföretag	16	–	5,0
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	0,2	0,1
Långfristiga fordringar	18	–	0,1
Summa anläggningstillgångar		279,0	262,9
Varulager	19	147,8	131,1
Skattefordringar	10	1,1	2,8
Kundfordringar	20	169,4	164,7
Fordringar hos intresseföretag		–	0,3
Övriga fordringar		10,9	12,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		9,4	11,4
Likvida medel	21	44,4	36,1
Summa omsättningstillgångar		383,0	358,4
SUMMA TILLGÅNGAR		662,0	621,3
EGET KAPITAL			
Aktiekapital	22	84,5	84,5
Övrigt tillskjutet kapital		41,2	41,2
Reserver		3,0	-2,6
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		216,0	199,3
Summa eget kapital		344,7	322,4
SKULDER			
Långfristiga räntebärande skulder	23, 28	90,9	115,0
Övriga långfristiga skulder		0,2	0,4
Avsättningar till pensioner	25	2,3	2,1
Övriga avsättningar	26	0,4	0,6
Uppskjutna skatteskulder	10	7,6	8,1
Summa långfristiga skulder		101,4	126,2
Kortfristiga räntebärande skulder	23, 28	47,4	25,2
Förskott från kunder		11,2	7,0
Leverantörsskulder		54,1	64,9
Skatteskulder	10	21,3	11,2
Övriga skulder		20,7	21,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27	61,2	42,6
Summa kortfristiga skulder		215,9	172,7
Summa skulder		317,3	298,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		662,0	621,3

Information om koncernens ställda säkerheter och eventualförpliktelser, se not 31.

SAMMANDRAG AVSEENDE FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

Belopp i mkr

	Aktiekapital	Övrigt till- skjutet kapital	Säkrings- reserv	Omräknings- reserv	Balanserad vinst inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2006-01-01	84,5	41,2	—	1,1	153,8	280,6
Årets förändring av omräkningsreserv	—	—	—	-3,5	—	-3,5
Årets förändring av säkringsreserv	—	—	-0,2	—	—	-0,2
Årets resultat	—	—	—	—	53,9	53,9
Lämnad utdelning	—	—	—	—	-8,4	-8,4
Utgående eget kapital 2006-12-31	84,5	41,2	-0,2	-2,4	199,3	322,4
Ingående eget kapital 2007-01-01	84,5	41,2	-0,2	-2,4	199,3	322,4
Årets förändring av omräkningsreserv	—	—	—	5,4	—	5,4
Årets förändring av säkringsreserv	—	—	0,2	—	—	0,2
Årets resultat	—	—	—	—	42,0	42,0
Lämnad utdelning	—	—	—	—	-25,3	-25,3
Utgående eget kapital 2007-12-31	84,5	41,2	0,0	3,0	216,0	344,7

KASSAFLÖDESANALYS KONCERNEN

Belopp i mkr	Not	2007	2006
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	34		
Resultat före skatt		63,1	78,2
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		23,7	9,9
Betald inkomstskatt		-9,8	-9,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		77,0	78,5
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Förändring av varulager (1)		-16,7	-4,6
Förändring av rörelsefordringar (1)		-0,9	-4,4
Förändring av rörelseskulder (2)		-9,2	1,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		50,2	70,9
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-12,5	-17,3
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		0,7	23,1
Avyttring av immateriella anläggningstillgångar		0,1	—
Förvärv av dotterföretag, netto likviditetspåverkan		—	-34,5
Avyttring av finansiella tillgångar		—	0,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-11,7	-28,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån		35,4	27,3
Amortering av lån		-40,7	-48,6
Utbetald utdelning		-25,3	-8,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-30,6	-29,7
Årets kassaflöde		7,9	12,6
Likvida medel vid årets början		36,1	23,6
Valutakursdifferens i likvida medel		0,4	-0,1
Likvida medel vid årets slut		44,4	36,1

(1) Ökning (-)/minskning (+)

(2) Ökning (+)/minskning (-)

RESULTATRÄKNING MODERBOLAGET

Belopp i mkr	Not	2007	2006
Nettoomsättning	2, 3	6,2	6,1
Bruttoresultat		6,2	6,1
Administrationskostnader		-11,6	-8,8
Övriga rörelseintäkter	4	0,1	–
Övriga rörelsekostnader	5	-0,1	–
Rörelseresultat	6, 7, 13, 30	-5,4	-2,7
<i>Resultat från finansiella poster</i>	9		
Resultat från andelar i koncernföretag		-27,1	58,8
Resultat från andelar i intresseföretag		-5,0	-7,3
Nedskrivning av finansiell fordran i intresseföretag	13	-5,0	–
Övriga ränteintäkter		1,8	1,4
Räntekostnader		-5,2	-4,7
Resultat efter finansiella poster		-45,9	45,5
Skatt	10	3,9	1,6
Årets resultat		-42,0	47,1

BALANSRÄKNING MODERBOLAGET

BALANSRÄKNING MODERBOLAGET, TILLGÅNGAR

Belopp i mkr	Not	2007-12-31	2006-12-31
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar	13	0,3	0,6
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	11, 33	327,2	359,7
Fordringar hos intresseföretag	16	–	5,0
Summa finansiella anläggningstillgångar		327,2	364,7
Summa anläggningstillgångar		327,5	365,3
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar på koncernföretag		83,8	104,2
Fordringar på intresseföretag		–	0,3
Kortfristiga skattefordringar		–	2,5
Övriga fordringar		0,2	0,0
Företagets kostnader och upplupna intäkter		1,7	0,8
Summa kortfristiga fordringar		85,7	107,8
Kassa och bank	21	3,4	0,8
Summa omsättningstillgångar		89,1	108,6
SUMMA TILLGÅNGAR		416,6	473,9

BALANSRÄKNING MODERBOLAGET, EGET KAPITAL OCH SKULDER

Belopp i mkr	Not	2007-12-31	2006-12-31
EGET KAPITAL	22		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital (1 103 798 A-aktier med 10 röster/st och 7 344 306 B-aktier med 1 röst/st)		84,5	84,5
Reservfond		41,2	41,2
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		196,2	136,3
Årets resultat		-42,0	47,1
Summa eget kapital		279,9	309,1
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	24	44,6	59,7
Summa långfristiga skulder		44,6	59,7
KORTFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	24	40,9	18,7
Leverantörsskulder		0,6	0,2
Skulder till koncernföretag		36,7	82,6
Skatteskulder		8,4	–
Övriga skulder		0,6	0,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27	4,9	2,7
Summa kortfristiga skulder		92,1	105,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		416,6	473,9

STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE – MODERBOLAGET

Belopp i mkr	Not	2007-12-31	2006-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER	31	246,7	278,4
EVENTUALFÖRPLIKTELSE	31	3,9	24,6

SAMMANDRAG AVSEENDE FÖRÄNDRINGAR I MODERBOLAGETS EGET KAPITAL

Belopp i mkr

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2006-01-01	84,5	41,2	105,1	39,6	270,4
Omföring av föregående års resultat	–	–	39,6	-39,6	–
Årets resultat	–	–	–	47,1	47,1
Lämnad utdelning	–	–	-8,4	–	-8,4
Utgående eget kapital 2006-12-31	84,5	41,2	136,3	47,1	309,1
Ingående eget kapital 2007-01-01	84,5	41,2	136,3	47,1	309,1
Omföring av föregående års resultat	–	–	47,1	-47,1	–
Erhållna koncernbidrag	–	–	38,1	–	38,1
Årets resultat	–	–	–	-42,0	-42,0
Lämnad utdelning	–	–	-25,3	–	-25,3
Utgående eget kapital 2007-12-31	84,5	41,2	196,2	-42,0	279,9

KASSAFLÖDESANALYS MODERBOLAGET

Belopp i mkr	Not	2007	2006
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat efter finansiella poster	34	-45,9	45,5
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		31,4	-51,3
Erhållen inkomstskatt		0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-14,5	-5,8
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av rörelsefordringar (1)		13,8	-1,0
Förändring av rörelseskulder (2)		-43,9	26,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-44,6	19,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-0,1	-0,3
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		0,2	0,1
Förvärv av dotterföretag, netto likviditetspåverkan		–	-42,9
Kassaflöde från investeringsverksamheten		0,1	-43,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån		23,0	25,0
Amortering av lån		-15,1	-43,2
Utbetald utdelning		-25,3	-8,4
Erhållen utdelning		64,5	43,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		47,1	16,9
Årets kassaflöde		2,6	-6,8
Likvida medel vid årets början		0,8	7,6
Likvida medel vid årets slut		3,4	0,8

(1) Ökning (-) / minskning (+)

(2) Ökning (+) / minskning (-)

NOTER

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Belopp i mkr om inget annat anges.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) såsom de har godkänts av EG-kommissionen för tillämpning inom EU. Vidare har Redovisningsrådets rekommendation RR 30:06 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer föranleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen och Tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 12 mars 2008. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 29 april 2008.

FUNKTIONELL VALUTA OCH RAPPORTERINGSVALUTA

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är, om inte annat anges, avrundade till mkr.

VÄRDERINGSGRUNDER VID UPPRÄTTANDET AV MODERBOLAGETS OCH KONCERNENS FINANSIELLA RAPPORTER

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består i huvudsak av derivatinstrument. Anläggningstillgångar och avyttringsgrupper som innehåses för försäljning redovisas till det lägsta av det tidigare redovisade värdet och det verkliga värdet efter avdrag för försäljningskostnader.

BEDÖMNINGAR OCH UPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare i not 35.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan.

Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag, intresseföretag och joint venture företag.

Nedanstående nya och ändrade standarder och tolkningar har tillämpats vid upprättandet av 2007 års finansiella rapporter.

IFRS 7 Finansiella instrument: Upplýsningar och sammanhängande ändringar i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter ställer krav på omfattande upplýsningar om den betydelse som finansiella instrument har för företagets finansiella ställning och resultat samt kvalitativa och kvantitativa upplýsningar om riskers karaktär och omfattning. IFRS 7 och sammanhängande ändringar i IAS 1 har medfört ytterligare upplýsningar i koncernens finansiella rapporter för år 2007 med avseende på koncernens finansiella mål och kapitalhantering. Standarden har inte medfört något byte av redovisningsprincip utan endast förändringar i upplýsningskraven avseende finansiella instrument.

IFRIC 9 Omvärdering av inbäddade derivat fastställer att en ny bedömning av huruvida inbäddade derivat skall skiljas från värdavtalet endast får göras om värdavtalet ändras.

IFRIC 10 Delårsrapportering och nedskrivningar förbjuder återföring av en nedskrivning som gjorts i en tidigare delårsperiod avseende goodwill, en investering i eget kapitalinstrument eller i en finansiell tillgång som redovisats till anskaffningsvärde. Uttalandet skall tillämpas framåtriktat från den tidpunkt koncernen först började tillämpa nedskrivningsreglerna i IAS 36 respektive värderingsreglerna i IAS 39, d.v.s. vad avser goodwill den 1 januari 2004 och vad avser finansiella instrument den 1 januari 2005. Eftersom inga sådana återföringar ägt rum får uttalandet inga effekter på koncernens finansiella rapporter.

NYA IFRS OCH TOLKNINGAR SOM ÄNNU INTE BÖRJAT TILLÄMPAS

Ett antal nya standarder, ändringar i standarder samt tolkningsuttalanden träder i kraft först fr.o.m. räkenskapsåret 2008 och har inte tillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. IFRS 8 Rörelsesegment anger vad ett operativt segment är och vilken information som skall lämnas om dessa i de finansiella rapporterna. Standarden skall tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2009 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten.

SEGMENTRAPPORTERING

Ett segment är en redovisningsmässigt identifierbar del av koncernen som antingen tillhandahåller varor eller tjänster (rörelsesegment), eller varor eller tjänster inom en viss ekonomisk omgivning (geografiskt område), som är utsatta för risker och möjligheter som skiljer sig från andra segment. Koncernens primära segment är rörelsesegment. Segmentinformation lämnas i enlighet med IAS 14 endast för koncernen.

KLASSIFICERING MM

Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen. För varje balanspost som inkluderar belopp som förväntas återvinnas eller betalas både inom och efter tolv månader från balansdagen, lämnas denna upplýsning i not till respektive balanspost.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från Expanda AB. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och eventalförpliktelser. Det koncernmässiga anskaffningsvärdet fastställs genom en förvärvsanalys i anslutning till förvärvet. I analysen fastställs dels anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen, dels det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och eventalförpliktelser. Anskaffningsvärdet för dotterföretagsaktierna respektive rörelsen utgörs av de verkliga värdena per förvärvsdagen för tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder och emitterade eget kapitalinstrument som lämnats som vederlag i utbyte mot de förvärvade nettotillgångarna, samt transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärvet. Vid rörelseförvärv där anskaffningskostnaden överstiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventalförpliktelser, redovisas skillnaden som goodwill.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 % och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagets nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden.

Joint ventures

Joint ventures är redovisningsmässigt de företag för vilka koncernen, genom samarbetsavtal med en eller flera parter, har ett gemensamt bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen. I koncernredovisningen konsolideras innehav i joint ventures enligt klyvningsmetoden.

UTLÄNDSK VALUTA

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Ickemonetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktions tillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde, valutakursförändringen redovisas sedan på samma sätt som övrig värdeförändring avseende tillgången eller skulden.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas direkt mot eget kapital som en omräkningsreserv.

Nettoinvestering i en utlandsverksamhet

Omräkningsdifferenser som uppstår i samband med omräkning av en utländsk nettoinvestering och vidhängande effekter av säkringar av nettoinvesteringarna redovisas direkt i omräkningsreserven i eget kapital. Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiseras de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna efter avdrag för eventuell valutasäkring i koncernens resultaträkning.

INTÄKTER

Försäljning av varor

Intäkter för försäljning av varor redovisas i resultaträkningen när väsentliga risker och förmåner som är förknippade med varornas ägande har överförts till köparen. Intäkter redovisas inte om det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna inte kommer att tillfalla koncernen. Om det råder betydande osäkerhet avseende betalning, vidhängande kostnader eller risk för retur och om säljaren behåller ett engagemang i den löpande förvaltningen som vanligtvis förknippas med ägandet sker ingen intäktsföring. Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits, eller förväntas komma att erhållas, med avdrag för lämnade rabatter.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument värderas och redovisas i koncernen i enlighet med reglerna i IAS 39. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan likvida medel, lånefordringar, kundfordringar, finansiella placeringar och derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, låneskulder och derivat.

IAS 39 klassificerar finansiella instrument i kategorier. Klassificeringen beror på avsikten med förvärvet av det finansiella instrumentet. Företagsledningen bestämmer klassificering vid ursprunglig anskaffningstidpunkt. De kategorier som förekommer i koncernen är följande:

Lånefordringar

Lånefordringar uppkommer då företag tillhandahåller pengar till kredittagaren utan avsikt att idka handel i fordringsrätterna. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Långfristiga fordringar och övriga fordringar

Långfristiga fordringar och övriga kortfristiga fordringar är fordringar som uppkommer då företaget tillhandahåller pengar utan avsikt att idka handel med fordringsrätten. Om den förväntade innehavstiden är längre än ett år utgör de långfristiga fordringar och om den är kortare övriga fordringar.

Kundfordringar

Kundfordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar som bedömts individuellt. Kundfordrans förväntade löptid är kort, varför värdet redovisats till nominellt belopp utan diskontering. Nedskrivningar av kundfordringar redovisas i rörelsens kostnader.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer. Likvida medel värderas till verkligt värde.

Derivat som används för säkringsredovisning

Samtliga derivat redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen vid säkring av verkligt värde. Vid kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i utländsk valuta redovisas värdeförändringarna i särskilda kategorier inom eget kapital i avvaktan på att den säkrade posten redovisas i resultaträkningen.

Låneskulder

Låneskulder redovisas initialt till erhållet belopp efter avdrag för transaktionskostnader. Efter anskaffningstidpunkten värderas lånen till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. Långfristiga skulder har en förväntad löptid längre än 1 år medan kortfristiga har en löptid kortare än 1 år.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder har kort förväntad löptid och värderas utan diskontering till nominellt belopp.

DERIVAT OCH SÄKRINGSREDOVISNING

Derivatinstrument utgörs bl.a. av terminskontrakt, optioner och swapar som utnyttjas för att täcka risker för valutakursförändringar och för exponering av ränterisker. Derivat är också avtals villkor som är inbäddade i andra avtal. Inbäddade derivat skall särredovisas om det inte är närelaterade till värdkontrakten. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten, att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

För säkring av tillgång eller skuld mot valutakursrisk används valuta-terminer. För dessa säkringar behövs ingen säkringsredovisning då både den säkrade posten och säkringsinstrumentet värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen avseende valutakursdifferenser. Värdeförändringar avseende rörelserelaterade fordringar och skulder redovisas i rörelseresultatet medan värdeförändringar avseende finansiella fordringar och skulder redovisas i finansnettot.

Transaktionsexponering – kassaflödessäkringar

Valutaexponering avseende framtida prognostiserade flöden säkras genom valutatermin. Valutaterminen som skyddar det prognostiserade flödet redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Värdeförändringarna redovisas direkt mot eget kapital i säkringsreserven tills dess att det säkrade flödet träffar resultaträkningen, varvid säkringsinstrumentets ackumulerade värdeförändringar överförs till resultaträkningen för att där möta och matcha resultateffekterna från den säkrade transaktionen. De säkrade flödena kan vara både kontrakterade och prognostiserade transaktioner.

När ett säkringsinstrument förfaller, säljs, avvecklas eller löses in, eller företaget bryter identifieringen av säkringsrelationen innan den säkrade transaktionen inträffat och den prognostiserade transaktionen fortfarande förväntas inträffa, kvarstår den redovisade ackumulerade

vinsten eller förlusten i säkringsreserven i eget kapital och redovisas på motsvarande sätt som ovan när transaktionen inträffar.

Säkring av nettoinvesteringar

Investeringar i utländska dotterbolag (nettotillgångar inklusive goodwill) har i viss utsträckning säkrats genom upptagande av valutalån. Vid bokslutstillfället upptas dessa till balansdagskurs. Värdeförändringen redovisas direkt mot eget kapital i omräkningsreserven.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggnings-tillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Redovisningsprinciper för nedskrivningar framgår nedan.

Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Leasade tillgångar

Avseende leasade tillgångar tillämpas IAS 17. Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren, om så ej är fallet är det fråga om operationell leasing.

Tillgångar som förhys enligt finansiella leasingavtal har redovisats som tillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter har redovisats som lång- och kortfristiga skulder. De leasade tillgångarna avskrivs enligt plan medan leasing-betalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, vilket kan skilja sig åt från vad som de facto erlagts som leasingavgift under året.

Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av. Koncernen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen.

Beräknade nyttjandeperioder:

Byggnader	10–100 år
Markanläggningar	20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5–10 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–10 år

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Stomme	100 år
Stomkompletteringar, innerväggar m.m.	50 år
Installationer; värme, el, VVS, ventilation m.m.	35–50 år
Yttre ytskikt; fasader, yttertak m.m.	10–40 år
Inre ytskikt, maskinell utrustning m.m.	10–15 år

Bedömning av en tillgångs restvärde och nyttjandeperiod görs årligen.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser.

Beträffande goodwill i förvärv som ägt rum före den 1 januari 2004 har koncernen vid övergången till IFRS inte tillämpat IFRS retroaktivt utan det per denna dag redovisade värde utgör fortsättningsvis koncernens anskaffningsvärde, efter nedskrivningsprövning, se not 12.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassa-genererande enheter och skrivs inte längre av utan testas årligen för nedskrivningsbehov. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag. Vid rörelseförvärv där anskaffningskostnaden understiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventalförpliktelser, redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar som förvärvas av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Nedlagda kostnader för internt genererad goodwill och internt genererade varumärken redovisas i resultaträkningen när kostnaden uppkommer.

Avskrivning

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. Goodwill och immateriella tillgångar med en obestämbar nyttjandeperiod prövas för nedskrivningsbehov årligen eller så snart indikationer uppkommer som tyder på att tillgången ifråga har minskat i värde. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning.

VARULAGER

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt först in, först ut-metoden (FIFU) och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta tillverkningskostnader.

NEDSKRIVNINGAR

De redovisade värdena för koncernens tillgångar prövas vid varje balansdag för att bedöma om det finns indikation på nedskrivningsbehov. IAS 36 tillämpas för prövning av nedskrivningsbehov för andra tillgångar än finansiella tillgångar vilka prövas enligt IAS 39, tillgångar för försäljning och avyttringsgrupper som redovisas enligt IFRS 5, varulager och uppskjutna skattefordringar.

Om någon indikation på nedskrivning finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. För undantagna tillgångar enligt ovan prövas värderingen enligt respektive standard.

För goodwill och andra immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod och immateriella tillgångar som ännu ej är färdiga för användning beräknas återvinningsvärdet årligen. Goodwill och andra immateriella tillgångar med obestämbar livslängd nedskrivningsprövades per den 1 januari 2004 (övergångsdatum till IFRS) även om det då inte förelåg någon indikation på nedskrivningsbehov.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivningar på goodwill återförs inte.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde och det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar dras av.

Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggas genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Redovisningsrådets Akutgrupp, URA 42, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2007 har bolaget inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan.

Bolaget tillämpar FAR:s rekommendation nr 4, Redovisning av pensionsskuld och pensionskostnad. Pensionsåtaganden som inte tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas som en avsättning i balansräkningen, i den mån Tryggandelagen medger detta, under rubriken "Avsättningar till pensioner" förutom den del som säkerställs genom premiebetalning.

Aktierelaterade ersättningar

Inga aktierelaterade ersättningar finns.

AVSÄTTNINGAR

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantier

Beräknade kostnader för produktgarantier redovisas i huvudsak löpande i samband med att garantiärenden aktualiseras.

SKATTER

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder samt i underskottsavdrag. Temporära skillnader beaktas inte för koncernmässig goodwill och inte heller i skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING OCH AVVECKLANDE VERKSAMHETER

Innebörden av att en anläggningstillgång (eller en avyttringsgrupp) klassificerats som innehav för försäljning är att dess redovisade värde kommer att återvinnas i huvudsak genom försäljning och inte genom användning.

Omedelbart före klassificering som innehav för försäljning, ska det redovisade värdet av tillgångarna (och alla tillgångar och skulder i en avyttringsgrupp) bestämmas i enlighet med tillämpliga standarder. Vid första klassificering som innehav för försäljning, redovisas anläggningstillgångar och avyttringsgrupper till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Enligt IFRS 5.5 är vissa balansposter undantagna de värderingsregler som gäller för IFRS 5. Vid varje efterföljande rapporteringstidpunkt skall anläggningstillgången respektive avyttringsgruppen som helhet värderas till verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. Förluster till följd av värdenedgångar vid första klassificeringen som innehav för försäljning inkluderas i resultaträkningen, även när det är fråga om en omvärdering. Detsamma tillämpas för vinster eller förluster vid efterföljande omvärderingar.

EVENTUALFÖRPLIKTELSE

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och Redovisningsrådets rekommendation RR 32:06 Redovisning för juridisk person. Även av Redovisningsrådets Akutgrupp utgivna uttalanden gällande för noterade företag tillämpas. RR 32:06 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen skall tillämpa samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag från och tillägg till IFRS som skall göras.

SKILLNADER MELLAN KONCERNENS OCH MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Skillnaderna mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotterföretag redovisas i koncernen enligt förvärvsmetoden. Andelar i dotterföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Andelar i intresseföretag redovisas i koncernen enligt kapitalandelsmetoden. I moderbolaget redovisas innehavet enligt anskaffningsvärdemetoden.

Anteciperade utdelningar

Anteciperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

Nettoinvesteringar

Investeringar i utländska dotterbolag (nettotillgångar inklusive goodwill) har i viss utsträckning säkrats genom upptagande av valutalån. Vid bokslutstillfället upptas dessa till balansdagskurs, med undantag för moderbolagets redovisning till anskaffningskurs av lån i utländsk valuta för förvärv av andelar i koncernföretag.

Leasing

I moderföretaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationell leasing.

Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Företaget redovisar koncernbidrag och aktieägartillskott i enlighet med uttalandet från Redovisningsrådets Akutgrupp (URA 7). Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Koncernbidrag redovisas enligt ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats och erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för dess aktuella skatteeffekt.

NOT 2 INTÄKTERNAS FÖRDELNING

Hela koncernens nettoomsättning på 829,2 mkr (815,9) avser varuförsäljning. Moderbolagets nettoomsättning uppgår till 6,2 mkr (6,1) och avser administrations- ersättning från dotterbolagen i koncernen.

NOT 3 SEGMENTRAPPORTERING

Segmentrapportering upprättas för koncernens rörelsegrenar och geografiska områden. Koncernens interna rapporteringssystem är uppbyggt utifrån den legala strukturen, vilket medför att segmentsinformation som utgår från det interna rapporteringssystemet inte uppfyller kraven på segmentsrapportering i IAS 14. Eftersom koncernens risker och möjligheter i första hand påverkas av skillnader mellan de produkter som produceras har rörelsegrenar valts som primär indelningsgrund och geografiska områden som sekundär indelningsgrund. Expanda har valt att använda en indelning av rörelsegrenar utifrån vilka typer av kunder som våra företag säljer till, dvs. privat konsumtion, företagskonsumtion och offentlig konsumtion, eftersom denna indelning ger tillräckliga förutsättningar att förstå vilka risker och möjligheter koncernens verksamheter är exponerad för. Tillväxtpotentialerna och konjunkturpåverkan skiljer sig avsevärt åt i dessa olika segment. I segmentens resultat, tillgångar och skulder har inkluderats direkt hänförliga poster samt poster som kan fördelas på segmenten på ett rimligt och tillförlitligt sätt. Tillgångar och skulder som inte har fördelats ut på segment är uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, finansiella placeringar och finansiella skulder.

Rörelsegrenar

Försäljning avsedd för privat konsumtion, företagskonsumtion och offentlig konsumtion påverkas av olika konjunkturförlopp. Scandinavian Eyewear säljer produkter för privat konsumtion. BCI, Eurobib och Schulz Speyer säljer produkter för offentlig konsumtion. Huvuddelen av Voice försäljning sker till privat konsumtion, medan en mindre del sker till företagskonsumtion. Merparten av Abstractas försäljning sker till företagskonsumtion, medan en mindre del sker till offentlig konsumtion. Lammhults kunder består främst av företag och offentlig sektor, medan en mindre del av kunderna är privata kunder. I övrig verksamhet ingår koncerngemensamma funktioner.

	Privat konsumtion		Företagskonsumtion		Offentlig konsumtion		Övrig verksamhet		Eliminering		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Koncernen												
Intäkter												
Extern försäljning	205,9	194,1	197,7	178,4	425,6	443,4	–	–	–	–	829,2	815,9
Intern försäljning	–	–	0,2	0,6	4,4	2,3	6,2	6,1	-10,8	-9,0	–	–
Summa intäkter	205,9	194,1	197,9	179,0	430,0	445,7	6,2	6,1	-10,8	-9,0	829,2	815,9
Resultat												
Rörelseresultat per rörelsegren	24,4	31,9	21,2	21,1	45,3	46,9	-11,6	-8,8	-6,0	-6,3	73,3	84,8
Finansnetto	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	-10,2	-6,6
Årets skattekostnad	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	-21,1	-24,3
Årets nettoresultat	24,4	31,9	21,2	21,1	45,3	46,9	-11,6	-8,8	-6,0	-6,3	42,0	53,9

	Privat konsumtion		Företagskonsumtion		Offentlig konsumtion		Övrig verksamhet		Summa	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Koncernen										
Övriga upplysningar										
Tillgångar	132,6	122,3	131,1	128,2	350,5	323,7	2,5	9,2	616,7	583,4
Ofördelade tillgångar	–	–	–	–	–	–	–	–	45,3	37,9
Summa tillgångar	132,6	122,3	131,1	128,2	350,5	323,7	2,5	9,2	662,0	621,3
Skulder	33,6	36,8	32,1	30,5	64,7	68,3	6,4	3,7	136,8	139,3
Ofördelade skulder	–	–	–	–	–	–	–	–	180,5	159,6
Summa skulder	33,6	36,8	32,1	30,5	64,7	68,3	6,4	3,7	317,3	298,9
Investeringar	3,0	3,9	3,7	3,7	5,4	9,4	0,4	0,3	12,5	17,3
Avskrivningar	3,3	4,0	4,3	4,0	7,2	6,8	0,1	0,2	14,9	15,0
Nedskrivningar	–	–	–	–	–	–	5,0	6,6	5,0	6,6

Geografiska områden

Koncernens segment är indelade i följande tre geografiska områden: Sverige, Övriga Europa och Övriga världen. Geografiska områden utgör koncernens sekundära indelningsgrund. Den information som presenteras avseende segmentets intäkter är grupperade efter var kunderna är lokaliserade. Informationen avseende segmentens tillgångar och periodens investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar är baserade på geografiska områden grupperade efter var tillgångarna är lokaliserade. Koncernens nettoomsättning utanför Sverige utgör 60 procent (62) av den totala nettoomsättningen.

	Sverige		Övriga Europa		Övriga världen		Koncernen	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Koncernen								
Nettoomsättning per geografisk marknad	329,0	313,2	464,9	453,7	35,3	49,0	829,2	815,9
Tillgångar per geografisk marknad	490,9	471,3	171,1	150,0	0,0	0,0	662,0	621,3
Investeringar per geografisk marknad	9,2	11,4	3,3	5,9	0,0	0,0	12,5	17,3

NOT 4 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Koncernen	2007	2006
Vinst avyttring av fastighet	–	9,0
Valutakursvinster	3,4	1,2
Övriga rörelseintäkter	0,4	0,9
	3,8	11,1
Moderföretaget	2007	2006
Valutakursvinster	0,1	–

NOT 5 ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER

Koncernen	2007	2006
Upplösning immateriell tillgång från rörelseförvärv	–	2,5
Valutakursförluster	2,3	3,8
Övriga rörelsekostnader	0,1	–
	2,4	6,3

Utgifter för utveckling har kostnadsförts med 15,9 mkr (11,8) och ingår i rörelsens kostnader som administrationskostnader.

Utveckling bedrivs i viss mån i form av orderbaserad utveckling som redovisas enligt IAS 2 och sålunda bekostas av specifik kund.

Upplösningen av immateriell tillgång från rörelseförvärv 2006 avser förbrukningen av marknadsvärdet på den förvärvade orderstocken hos Schulz Speyer.

Moderföretaget	2007	2006
Valutakursförluster	0,1	–

NOT 6 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Kostnader för ersättningar till anställda	2007	2006
Koncernen		
Löner och ersättningar mm	148,7	141,1
Pensionskostnader	10,7	11,2
Sociala avgifter	34,9	36,4
Koncernen totalt	194,3	188,7

Medelantalet anställda	2007	varav män	2006	varav män
Moderföretaget				
Sverige	2	100%	2	100%
Dotterföretag				
Sverige	241	64%	237	65%
Danmark	53	42%	58	47%
Tyskland	30	70%	35	71%
Övriga länder	37	46%	39	44%
Totalt i dotterföretag	361	59%	369	61%
Koncernen totalt	363	59%	371	61%

Könsfördelning i företagsledningar	2007-12-31 Andel kvinnor	2006-12-31 Andel kvinnor
Moderföretaget		
Styrelsen	29%	25%
Övriga ledande befattningshavare	0%	0%
Koncernen totalt		
Styrelser	9%	6%
Övriga ledande befattningshavare	20%	19%

Ersättningar till ledande befattningshavare*Riktlinjer*

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Något särskilt arvode utgår inte för kommittéarbete. Några överenskommelser om framtida pensioner eller avgångsvederlag finns varken för styrelsens ordförande eller övriga ledamöter.

NOT 6 FORTS.

Till ledningen har bolagsstämman beslutat om följande riktlinjer avseende ersättning. Löner och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare skall vara marknadsmässiga och konkurrenskraftiga. Koncernens ledande befattningshavare exklusive VD, totalt sex personer som utgör koncernledningen, har avtal om rörlig ersättning utöver fast lön. Storleken på den rörliga ersättningen är kopplad till på förhand bestämda mål avseende individuellt uppsatta mål, koncernens resultat, alternativt respektive dotterbolags resultat. Den rörliga ersättningen för ledande befattningshavare exklusive VD kan maximalt uppgå till fyra månadslöner per år. Under förutsättning att bolagsstämman 2008 godkänner styrelsens förslag kan den rörliga ersättningen för VD maximalt uppgå till sex månadslöner per år, samt en möjlighet till långsiktig bonus för åren 2008 - 2010 uppgående till maximalt en årslön.

Vid uppsägning av anställningsavtal från bolagets sida gäller en uppsägningstid på sex månader och avgångsvederlag motsvarande högst 12 månaders fast lön för verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare.

Avtal om förmån för pension träffas individuellt. För verkställande direktören betalas årligen en pensionspremie som uppgår till tretton prisbasbelopp.

Pensionen är avgiftsbestämd. Avtal om förtida pensionering finns inte.

För övriga ledande befattningshavare uppgår pensionskostnaden maximalt till 25 procent av den fasta och rörliga lönen. Pensionerna är avgiftsbestämda och det finns inte några avtal om förtida pensionering.

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan ledande befattningshavare och övriga anställda samt sociala kostnader i moderbolaget

	2007 Ledande befattningshavare (9 personer)	2006 Ledande befattningshavare (9 personer)
Moderföretaget		
Löner och andra ersättningar		
Sverige	5,0	3,9
(varav tantiem o.d.)	(0,4)	(0,8)
Sociala kostnader	2,4	2,1
varav pensionskostnader	0,7	0,8

Det finns inga övriga anställda i moderföretaget.

NOT 6 FORTS.

Löner och andra ersättningar, pensionskostnader samt pensionsförpliktelser fördelade per land för ledande befattningshavare i koncernen

	2007 Ledande befattningshavare (54 personer)	2006 Ledande befattningshavare (55 personer)
Koncernen		
Sverige		
Löner och andra ersättningar (varav tantiem o.d.)	25,8 (2,8)	22,4 (4,2)
Pensionskostnader	4,6	4,5
Danmark		
Löner och andra ersättningar (varav tantiem o.d.)	3,1 (0,3)	3,4 (0,2)
Pensionskostnader	0,0	0,0
Tyskland		
Löner och andra ersättningar (varav tantiem o.d.)	4,0 (2,4)	3,7 (1,9)
Pensionskostnader	0,4	0,4
Koncernen totalt (varav tantiem o.d.)	32,9 (5,5)	29,5 (6,3)
Pensionskostnader	5,0	4,9

Det finns inga pensionsförpliktelser för ledande befattningshavare i koncernen.

NOT 6 FORTS.

Ledande befattningshavares ersättningar
Ersättningar och övriga förmåner, moderbolaget, 2007

Tkr	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Avgångs- vederlag	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
Styrelsens ordförande							
Torbjörn Björstrand							
Ersättning från moderbolaget	188						188
Styrelseledamot							
Lennart Bohlin							
Ersättning från moderbolaget	94					59	153
Styrelseledamot							
Yngve Conradsson							
Ersättning från moderbolaget	94						94
Styrelseledamot							
Jerry Fredriksson							
Ersättning från moderbolaget	94						94
Styrelseledamot							
Erika Lagerbielke							
Ersättning från moderbolaget	94						94
Styrelseledamot							
Lotta Lundén							
Ersättning från moderbolaget	94						94
Styrelseledamot							
Johan Sjöberg							
Ersättning från moderbolaget	94						94
Verkställande direktör							
Johan Hjertonsson							
Ersättning från moderbolaget	450	450		9	170		1 079
Verkställande direktör							
Marcus Larsson							
Ersättning från moderbolaget	979		1 558	67	318		2 922
Andra ledande befattningshavare (1 person)							
	834			97	200		1 131
Summa	3 013	450	1 558	173	688	59	5 941

Styrelseledamoten Lennart Bohlin har utöver styrelsearvode erhållit 59 tkr för konsultuppdrag som tf VD under perioden juli - september 2007.

Rörlig ersättning för VD Johan Hjertonsson avser en fast bonusersättning uppgående till tre månadslöner för verksamhetsåret 2007. Efter den 31 augusti 2007 erhåller Marcus Larsson avgångsvederlag motsvarande den aktuella månadslönen under tolv månader. Avräkning skall ske mot lön av ny anställning under denna tid.

Övriga förmåner avser tjänstebilar. Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. Det finns inga aktierelaterade ersättningar i koncernen.

NOT 6 FORTS.

Ledande befattningshavares ersättningar
Ersättningar och övriga förmåner, moderbolaget, 2006

Tkr	Grundlön, styrelsearvode	Rörlig ersättning	Avgångs- vederlag	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning	Summa
Styrelsens ordförande							
Torbjörn Björstrand							
Ersättning från moderbolaget	150						150
Styrelseledamot							
Lennart Bohlin							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Styrelseledamot							
Yngve Conradsson							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Styrelseledamot							
Jerry Fredriksson							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Styrelseledamot							
Erika Lagerbielke							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Styrelseledamot							
Lotta Lundén							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Styrelseledamot							
Johan Sjöberg							
Ersättning från moderbolaget	75						75
Verkställande direktör							
Marcus Larsson							
Ersättning från moderbolaget	1 691	540		87	570		2 888
Andra ledande befattningshavare (1 person)							
	783	252		84	261		1 380
Summa	3 074	792	0	171	831	0	4 868

Rörlig ersättning för VD Marcus Larsson och andra ledande befattningshavare (1 person) avser fyra månadslöner för verksamhetsåret 2006 till följd av att målet för koncernens resultat efter finansiella poster uppnåddes. Övriga förmåner avser tjänstebilar. Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. Det finns inga aktierelaterade ersättningar i koncernen.

NOT 7 ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNING TILL REVISORER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
<i>KPMG / Michael Johansson</i>				
Revisionsuppdrag	1,3	1,1	0,3	0,3
Andra uppdrag	0,5	0,2	0,3	0,2
<i>Övriga revisorer</i>				
Revisionsuppdrag	0,6	0,4	–	–
Andra uppdrag	0,1	0,2	–	–

NOT 8 RÖRELSENS KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG

Koncernen	2007	2006
Kostnader för varor och material	426,3	408,0
Personalkostnader	194,3	188,6
Avskrivningar	14,9	15,0
Nedskrivningar	5,0	6,6
Övriga rörelsekostnader	119,2	124,0
	759,7	742,2

NOT 9 FINANSNETTO

Koncernen	2007	2006
Ränteintäkter på ej nedskrivna låne- och kundfordringar	0,4	0,4
Ränteintäkter på banktillgodohavanden	1,7	0,8
Ränteintäkter på leverantörsskulder	0,4	0,2
Valutakursförändringar	0,3	0,1
Finansiella intäkter	2,8	1,5

NOT 9 FORTS.

Nedskrivning av finansiell fordran i intresseföretag	-5,0	–
Räntekostnader på förmånsbestämd pensionsförpliktelse	-0,1	-0,1
Räntekostnader på finansiella skulder	-7,6	-7,7
Valutakursförändringar	-0,3	-0,3
Finansiella kostnader	-13,0	-8,1

Finansnetto	-10,2	-6,6
--------------------	--------------	-------------

	Resultat från andelar i koncernföretag		Resultat från andelar i intresseföretag	
	2007	2006	2007	2006
Moderföretaget				
Utdelningar	5,5	59,0	–	–
Nedskrivningar	-32,6	-0,2	–	-7,3
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	–	–	-5,0	–
	-27,1	58,8	-5,0	-7,3

	Ränteintäkter och liknande resultatposter	
	2007	2006
Moderföretaget		
Ränteintäkter, koncernföretag	1,5	1,1
Ränteintäkter på ej nedskrivna lånefordringar	0,3	0,3
	1,8	1,4

	Räntekostnader och liknande resultatposter	
	2007	2006
Moderföretaget		
Räntekostnader, koncernföretag	-0,7	-0,4
Räntekostnader, finansiella skulder	-4,5	-4,3
	-5,2	-4,7

NOT 10 SKATTER

	2007	2006
Redovisat i resultaträkningen		
Koncernen		
<i>Aktuell skattekostnad</i>		
Periodens skattekostnad	-20,9	-9,5
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-0,7	—
	-21,6	-9,5
<i>Uppskjuten skattekostnad</i>		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader och underskottsavdrag	0,5	-14,8
Totalt redovisad skattekostnad i koncernen	-21,1	-24,3

Moderföretaget

<i>Aktuell skatteintäkt</i>		
Periodens skatteintäkt	3,9	1,6
Totalt redovisad skatteintäkt i moderföretaget	3,9	1,6

Avstämning av effektiv skatt

Koncernen		
Resultat före skatt	63,1	78,2
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	17,7	21,9
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag	1,8	1,0
Ej avdragsgilla kostnader	2,1	1,5
Ej skattepliktiga intäkter	-0,2	-0,1
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-1,0	—
Skatt hänförlig till tidigare år	0,7	—
Redovisad effektiv skatt	21,1	24,3

Moderföretaget

Resultat före skatt	-45,9	45,5
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	-12,9	12,7
Ej avdragsgilla kostnader	10,6	2,2
Ej skattepliktiga intäkter	-1,6	-16,5
Redovisad effektiv skatt	-3,9	-1,6

Redovisat i balansräkningen

	Uppskjuten Skattefordran		Uppskjuten Skatteskuld		Netto	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Koncernen						
Materiella anläggningstillgångar	—	—	8,2	7,8	-8,2	-7,8
Räntebärande skulder	0,6	—	—	0,3	0,6	-0,3
Skattefordringar/-skulder, netto	0,6	—	8,2	8,1	-7,6	-8,1

I BC Interieur S.A.R.L. i Frankrike, dotterbolag till BCI A/S i Danmark, finns ej aktiverade underskottsavdrag uppgående till 2,1 mkr.

I Scandinavian Eyewear AS i Norge, dotterbolag till Scandinavian Eyewear AB i Sverige, finns ej aktiverade underskottsavdrag uppgående till 5,7 mkr som förfaller successivt under perioden 2011-2016.

Moderföretaget

Moderbolaget redovisar varken någon uppskjuten skattefordran eller uppskjuten skatteskuld. Uppskjutna skatter hänförliga till andelar i koncern- och intresseföretag har ej redovisats.

NOT 11 FÖRVÄRV AV RÖRELSE

Den 25 januari 2006 förvärvade koncernen 100 % av aktierna i Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG för 42,9 mkr och betalade kontant. Företaget är marknadsledare i Tyskland avseende inredningar till bibliotek. Omsättningen har under senare år pendlat mellan 70-90 mkr och vinstmarginalen före skatt har uppgått till ca 10 %. Den tyska marknaden utgör huvuddelen av försäljningen, men löpande export sker även till andra tysktalande länder samt till BeNeLux-området. Företaget är ett renodlat kunskaps- och projekteringsföretag utan egen produktion.

Effekter av förvärvet 2007

Under 2007 bidrog dotterföretaget med 6,4 mkr (7,1) till koncernens resultat efter skatt. Baserat på Schulz Speyers ackumulerade vinst före skatt under perioden 2006-01-01 – 2007-12-31 har de tidigare ägarna haft möjlighet att erhålla tilläggsköpeskilling.

NOT 11 FORTS.

Vid en ackumulerad vinst före skatt uppgående till 1,5 miljoner EUR utgick tilläggsköpeskilling med 2,140 miljoner EUR. För vinstnivåer över 1,5 miljoner EUR utgick tilläggsköpeskilling med en procentuell andel av den överskjutande delen. För vinstnivåer under 1,5 miljoner EUR kunde tilläggsköpeskilling utgå med en procentuell andel av vinsten över en bestämd miniminivå.

Till följd av den starka resultatutveckling som företaget haft under dessa två år beräknas tilläggsköpeskillingen uppgå till 21,3 mkr och redovisas som goodwill. Tilläggsköpeskillingen kommer att erläggas kontant.

Bibliotekssektorn är stadd i kraftig förvandling och ett antal trender kan identifieras. Biblioteken centraliseras och blir större. Nya bibliotek har blivit stadssymboler och höga design och arkitekturambitioner finns oftast när nya bibliotek byggs. Bibliotek förvandlas från platser där man lånar böcker till platser där man möts och vistas under en längre tid. Samtliga dessa trender, samt det faktum att den tyska regeringen investerar allt mer i kunskap och utbildning talar för en fortsatt positiv utveckling för Schulz Speyer. Därmed bör risken för att behöva justera goodwillvärdet inte vara särskilt stor under nästkommande räkenskapsår.

I goodwillvärdet ingår värdet av ett utbyggt distributionsnät, synergieffekter i form av att Schulz Speyers projektförsäljning kompletteras med den framgångsrika eftermarknadsförsäljning som bedrivs av BCI och Eurobib, effektivare lagerhantering och större försäljningsmöjligheter genom marknadsledande positioner vid offentlig upphandling.

Effekter av förvärvet 2006

Förvärvet hade följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

Det förvärvade företags nettotillgångar vid förvärvstidpunkten:

	Redovisat värde i Schulz Speyer före förvärvet	Verkligt värde justering	Verkligt värde redovisat i koncernen
Materiella anläggningstillgångar	1,8	—	1,8
Immateriella tillgångar	—	2,5	2,5
Varulager	5,7	—	5,7
Kundfordringar och övriga fordringar	22,3	—	22,3
Likvida medel	8,4	—	8,4
Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder	-18,5	-7,1	-25,6
Uppskjuten skatteskuld	-1,7	-1,0	-2,7
Netto identifierbara tillgångar och skulder	18,0	-5,6	12,4
Koncerngoodwill			30,5
Erlagd köpeskilling, kontant*			42,9
Kassa (förvärvad)			-8,4
Netto kassautflöde			34,5

* Inklusive arvoden för juridiska och revisionstjänster uppgående till 0,4 mkr.

NOT 12 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen	Goodwill	Hyresrätter	Totalt
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>			
Ingående balans 2006-01-01	103,1	0,2	103,3
Rörelseförvärv	30,5	—	30,5
Årets valutakursdifferenser	-2,7	—	-2,7
Utgående balans 2006-12-31	130,9	0,2	131,1
Ingående balans 2007-01-01	130,9	0,2	131,1
Rörelseförvärv	21,3	—	21,3
Årets valutakursdifferenser	3,0	—	3,0
Utgående balans 2007-12-31	155,2	0,2	155,4

Nedskrivningsprövningar för kassagenererande enheter innehållande goodwill
Följande kassagenererande enheter har redovisade goodwillvärden i koncernen.

	2007	2006
BCI & Eurobib	51,4	49,8
Schulz Speyer	52,0	29,3
Abstracta	18,3	18,3
Scandinavian Eyewear	18,0	18,0
Voice	15,5	15,5
	155,2	130,9

Värdet på koncernens immateriella tillgångar provas årligen genom nedskrivningsprövningar. De ovan nämnda kassagenererande enheternas återvinningsvärden baseras på ett antal viktiga antaganden som beskrivs nedan. För antaganden om de framtida kassaflödena används budgetar för år 2008 och företagsledningens bedömningar för de därefter kommande fyra åren.

För koncernens biblioteksinredningsföretag (BCI, Eurobib och Schulz Speyer) är marknadstrenderna att biblioteken centraliseras och blir större, att design och arkitektur blir allt viktigare när nya bibliotek byggs, samt att allt fler länder inser vikten av att satsa på utbildning viktiga faktorer som gynnar koncernens enheter och som ligger till grund för bedömningar av kassaflödena de kommande fem åren. Dessutom löper ett effektiviseringsprogram innebärande ökande andel inköp i lägstkostnadsländer, vilket bedömts ha positiv effekt på kassaflödena under de kommande fem åren.

Eftersom merparten av Abstractas försäljning sker till företag är den verksamheten konjunkturlös och beroendet av utvecklingen på den svenska marknaden är störst eftersom den omfattar 70 procent av försäljningen. Bedömningen är att konjunkturen kommer att vara fortsatt god under det kommande året.

De marknadssatsningar som har inletts på exportsidan, försäljningsframgångar för företagets exklusiva glasskrivtavlor och utveckling av nya produkter skall kompensera för en eventuell marknadsnedgång i Sverige framöver.

Scandinavian Eyewear säljer glasögonbågar för privat konsumtion. Genom god design, hög effektivitet i marknadsföring och försäljning, samt bättre leveranssäkerhet än konkurrenterna har företagets tillväxt under senare år klart överstigit marknadstillväxten. Genom fortsatta satsningar på dessa områden i kombination med att den affärsmodell som fungerar väl i Skandinavien även sprids till andra marknader finns förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling av företagets kassaflöden.

Voice försäljning sker till större delen till privata kunder, medan en mindre del sker till företag. Företagsledningens bedömning är att den privata konsumtionen kommer att fortsätta att utvecklas väl under den närmaste femårsperioden och att de nya produkter som lanserats kommer att skapa förutsättningar för en fortsatt god utveckling av företagets kassaflöden.

De kassaflöden som prognostiserats efter de första fem åren har baserats på en årlig tillväxttakt på 2 procent, vilket bedöms motsvara den långsiktiga tillväxttakten på enheternas marknader. De diskonteringsräntor före skatt som har använts vid utgången av år 2007 är 19,3 procent (18,8) för eget kapitalfinansiering och 5,6 procent (5,5) för skuldfinansiering. Det operativa kapitalets långsiktiga finansiering för ovanstående enheter har bedömts bestå av eget kapital till 60 procent och av lån till 40 procent. Företagsledningen bedömer att inga rimliga förändringar i de viktiga antagandena leder till att de beräknade återvinningsvärdena på enheterna blir lägre än deras redovisade värden.

NOT 13 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Byggnader och mark	Maskiner och andra tekniska anläggningar	Inventarier, verktyg och installationer	Pågående nyanläggningar	Totalt
Koncernen					
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>					
Ingående balans 1 januari 2006	162,3	72,5	69,6	—	304,4
Förvärvat via rörelseförvärv	—	—	1,8	—	1,8
Nyanskaffningar	2,0	5,4	6,7	3,2	17,3
Avyttringar och utrangeringar	-19,2	-4,4	-3,6	—	-27,2
Valutakursdifferenser	-1,0	-0,2	-0,2	-0,1	-1,5
Utgående balans 31 december 2006	144,1	73,3	74,3	3,1	294,8
Ingående balans 1 januari 2007	144,1	73,3	74,3	3,1	294,8
Nyanskaffningar	1,0	7,1	7,3	0,3	15,7
Omklassificeringar	-0,1	-0,1	-0,7	-3,1	-4,0
Avyttringar och utrangeringar	—	-0,8	-11,7	—	-12,5
Valutakursdifferenser	0,8	0,3	0,2	—	1,3
Utgående balans 31 december 2007	145,8	79,8	69,4	0,3	295,3
<i>Akkumulerade av- och nedskrivningar</i>					
Ingående balans 1 januari 2006	-57,3	-55,7	-57,2	—	-170,2
Årets avskrivningar	-4,5	-4,3	-6,2	—	-15,0
Avyttringar och utrangeringar	8,8	4,3	2,9	—	16,0
Utgående balans 31 december 2006	-53,0	-55,7	-60,5	—	-169,2
Ingående balans 1 januari 2007	-53,0	-55,7	-60,5	—	-169,2
Årets avskrivningar	-4,0	-5,0	-5,9	—	-14,9
Omklassificeringar	—	0,1	—	—	0,1
Avyttringar och utrangeringar	—	0,7	11,4	—	12,1
Utgående balans 31 december 2007	-57,0	-59,9	-55,0	—	-171,9
Redovisade värden					
1 januari 2006	105,0	16,8	12,4	—	134,2
31 december 2006	91,1	17,6	13,8	3,1	125,6
1 januari 2007	91,1	17,6	13,8	3,1	125,6
31 december 2007	88,8	19,9	14,4	0,3	123,4
Taxeringsvärden					
	2007-12-31	2006-12-31			
Koncernen					
Taxeringsvärden, byggnader (i Sverige)	34,5	22,8			
Taxeringsvärden, mark (i Sverige)	4,9	5,1			

NOT 13 FORTS.

	Inventarier, verktyg och installationer
Moderföretaget	
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>	
Ingående balans 1 januari 2006	0,8
Nyanskaffningar	0,3
Avyttringar och utrangeringar	-0,2
Utgående balans 31 december 2006	0,9
Ingående balans 1 januari 2007	0,9
Nyanskaffningar	0,1
Avyttringar och utrangeringar	-0,4
Utgående balans 31 december 2007	0,6
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>	
Ingående balans 1 januari 2006	-0,3
Årets avskrivningar	-0,2
Avyttringar och utrangeringar	0,2
Utgående balans 31 december 2006	-0,3
Ingående balans 1 januari 2007	-0,3
Årets avskrivningar	-0,2
Avyttringar och utrangeringar	0,2
Utgående balans 31 december 2007	-0,3
Redovisade värden	
1 januari 2006	0,5
31 december 2006	0,6
1 januari 2007	0,6
31 december 2007	0,3

NOT 14 ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
Redovisat värde vid årets ingång	1,0	7,4
Avyttring av intresseföretag	-1,1	—
Andel i intresseföretagets resultat	0,1	0,2
Nedskrivning av andel i intresseföretag	—	-6,6
Redovisat värde vid årets utgång	—	1,0

Nedan specificeras koncernmässiga värden avseende ägd andel av intäkter, resultat, tillgångar och skulder

	Land	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Eget kap	Ägd andel i %
2007							
<i>Intresseföretag</i>							
Moderföretagets:							
Galleri Stolen i Stockholm AB	Sverige	46,9	0,2	—	—	—	—
2006							
<i>Intresseföretag</i>							
Moderföretagets:							
Galleri Stolen i Stockholm AB	Sverige	45,2	0,4	47,2	45,1	2,1	48,7

Eftersom intresseföretaget avyttrades i december 2007 avser intäkterna och resultatet för 2007 perioden januari – november 2007.

NOT 13 FORTS.

Avskrivningar och nedskrivningar fördelar sig på nedanstående rader i resultaträkningen.

Koncernen	2007	2006
<i>Avskrivningar enligt plan fördelade per funktion</i>		
Kostnad för sålda varor	-8,7	-8,6
Försäljningskostnader	-1,6	-2,1
Administrationskostnader	-4,6	-4,3
	-14,9	-15,0
Moderföretaget		
<i>Avskrivningar enligt plan fördelade per funktion</i>		
Administrationskostnader	-0,2	-0,2
Koncernen		
<i>Nedskrivningar fördelade per funktion</i>		
Andelar i intresseföretags resultat	—	-6,6
Finansiella kostnader	-5,0	—
	-5,0	-6,6

Finansiella kostnader uppgående till 5,0 mkr (0,0) avser nedskrivning av finansiell fordran i intresseföretag.

Moderföretaget		
<i>Nedskrivningar fördelade per funktion</i>		
Nedskrivning av finansiell fordran i intresseföretag	-5,0	—

Koncernen
Finansiell leasing
Inventarier som innehas under finansiella leasingavtal ingår med ett bokfört värde om 2,1 mkr (2,5).

NOT 15 ANDELAR I JOINT VENTURES**Koncernen**

Koncernen har ett 50-procentigt innehav i joint venture företaget BS Eurobib AS. Företagets huvudsakliga verksamhet består av försäljning av biblioteksinredningar och företaget har sitt säte i Oslo, Norge. Innehavet redovisas enligt klyvningsmetoden eftersom det ger en mer rättvisande bild av koncernens del av företagets verksamhet.

	2007	2006
Intäkter	15,1	14,0
Kostnader	-14,1	-13,6
Resultat	1,0	0,4
Anläggningstillgångar	0,2	0,2
Omsättningstillgångar	4,4	3,6
Summa tillgångar	4,6	3,8
Långfristiga skulder	0,2	0,2
Kortfristiga skulder	1,8	1,7
Summa skulder	2,0	1,9
Nettotillgångar	2,6	1,9

NOT 16 FORDRINGAR HOS INTRESSEFÖRETAG

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen och moderbolaget		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början och slut	5,0	5,0
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>		
Vid årets början	–	–
Årets nedskrivningar	-5,0	–
Vid årets slut	-5,0	–
Redovisat värde vid periodens slut	–	5,0

NOT 17 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	0,1	0,1
Inköp	0,1	–
Redovisat värde vid periodens slut	0,2	0,1

NOT 18 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	0,1	0,1
Reglerade fordringar	-0,1	–
Redovisat värde vid periodens slut	–	0,1

NOT 19 VARULAGER

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
Råvaror och förnödenheter	31,9	30,6
Varor under tillverkning	21,8	20,5
Färdiga varor och handelsvaror	94,1	80,0
Redovisat värde vid periodens slut	147,8	131,1

NOT 20 KUNDFORDRINGAR

Kundfordringar redovisas efter hänsyn tagen till under året uppkomna kundförluster som uppgick till 2,9 mkr (3,6) i koncernen. I moderbolaget har inga kundförluster uppkommit.

NOT 21 LIKVIDA MEDEL

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Kassa och bank	41,1	35,4
Tillgodohavande på koncernkonto hos moderföretaget	3,3	0,7
Summa enligt balansräkningen och kassaflödesanalysen	44,4	36,1

NOT 22 EGET KAPITAL OCH RESULTAT PER AKTIE

	2007	2006
<i>Resultat per aktie</i>		
Periodens resultat	42,0	53,9
Vägt antal utestående stamaktier	8,4	8,4
Resultat per aktie före och efter utspädning	4,98	6,37

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen föreslagit följande utdelning. Utdelningen blir föremål för fastställelse på årsstämman den 29 april 2008.

	2007	2006
3,00 kr per stamaktie (3,00 kr) varav 2,50 kr (2,25 kr) ordinarie utdelning och 0,50 kr (0,75 kr) extra utdelning	25,3	25,3
Redovisad utdelning per aktie	3,00	3,00

Kapitalhantering

Koncernens finansiella målsättning är att ha en god kapitalstruktur samt finansiell stabilitet och därigenom bibehålla investerare, kreditgivare, marknadens förtroende samt utgöra en grund för fortsatt utveckling av affärsverksamheten. Kapital definieras som totalt eget kapital. Koncernens kapital uppgick till 344,7 mkr (322,4) och moderbolagets kapital uppgick till 279,9 mkr (309,1). Målet för skuldsättningsgraden är intervallet 0,7-1,0 och utfallet 2007-12-31 blev 0,40 (0,43). Målet för soliditeten är minst 35 procent och utfallet per 2007-12-31 blev 52,1 procent (51,9).

Styrelsens ambition är att bibehålla en balans mellan hög avkastning som kan möjliggöras genom en högre belåning, samt fördelarna och tryggheten som en sund kapitalstruktur erbjuder. Koncernens mål är att uppnå en avkastning på sysselsatt kapital på minst 20 procent. 2007 var avkastningen 15,0 procent (19,0).

Koncernen ska lämna en utdelning, med beaktande av det långsiktiga kapitalbehovet, som uppgår till ca 40 procent av vinsten efter skatt. Styrelsen har föreslagit en utdelning om 3 kronor per aktie till årsstämman 2008, vilket motsvarar 60 procent av vinsten efter skatt. Under de senaste fyra åren har den totala utdelningen i genomsnitt uppgått till 42 procent av vinsten efter skatt. Koncernen ska lämna extra utdelning när kapitalstrukturen och verksamhetens finansieringsbehov möjliggör detta. Besluten om extra utdelning återspeglar en ambition att till aktieägarna dela ut medel som inte bedöms vara erforderliga för koncernens utveckling. Utöver ordinarie utdelning har koncernen lämnat extra utdelningar vid två tillfällen, 2005 och 2006.

Styrelsen föreslår årsstämman ett bemyndigande om nyemission av en miljon aktier för framtida förvärv.

Under året har ingen förändring skett i koncernens kapitalhantering.

Varken moderbolaget eller något av dotterbolagen står under externa kapitalkrav.

NOT 23 RÄNTEBÄRANDE SKULDER

Noten innehåller information om företagets avtalsmässiga villkor avseende räntebärande skulder. För mer information om företagets exponering för ränterisk och risk för valutakursförändringar hänvisas till not 28.

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
<i>Långfristiga skulder</i>		
Banklån, förfallotid 1-5 år från balansdagen	61,2	70,1
Banklån, förfallotid senare än 5 år från balansdagen	29,7	44,9
	90,9	115,0

NOT 23 FORTS.

	2007-12-31	2006-12-31
<i>Kortfristiga skulder</i>		
Checkräkningskredit	26,3	3,3
Kortfristiga banklån	21,1	21,9
	47,4	25,2
Summa räntebärande skulder	138,3	140,2

Finansiella leasingsskulder

Koncernens skulder avseende finansiella leasingavtal uppgår till 2,1 mkr (2,5). Skulder avseende finansiella leasingavtal i koncernen avser framtida leasingavgifter hänförliga till avtal under finansiell leasing. Leasingavgifter som förfaller inom ett år redovisas som kortfristig skuld.

NOT 24 SKULDER TILL KREDITINSTITUT

	2007-12-31	2006-12-31
Moderföretaget		
<i>Långfristiga skulder</i>		
Banklån, förfallotid 1-5 år från balansdagen	44,6	54,0
Banklån, förfallotid senare än 5 år från balansdagen	–	5,7
	44,6	59,7
<i>Kortfristiga skulder</i>		
Checkräkningskredit	26,3	3,3
Kortfristig del av banklån	14,6	15,4
	40,9	18,7

NOT 25 PENSIONER**Förmånsbestämda pensionsplaner**

En del av Scandinavian Eyewears åtaganden för ålderspension och familjepension är tryggtad genom en pensionsavsättning i balansräkningen som är försäkrad hos FPG/PRI. Det är en förmånsbestämd pensionsplan och avsättningen uppgick till 2,3 mkr (2,1) vid årsskiftet 2007. Åtaganden för ålderspension och familjepension för övriga tjänstemän i Sverige tryggs genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Redovisningsrådets Akutgrupp, URA 42, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2007 har bolaget inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP som tryggs genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta uppgår till 3,2 mkr (3,2).

Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2007 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 152 procent (143). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

I Sverige har koncernen avgiftsbestämda pensionsplaner för arbetare som helt bekostas av företagen. I utlandet finns avgiftsbestämda planer vilka till del bekostas av dotterföretagen och delvis täcks genom avgifter som de anställda betalar. Betalning till dessa planer sker löpande enligt reglerna i respektive plan.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
Kostnader för avgiftsbestämda planer	10,7	11,2	0,7	0,8

NOT 26 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2007-12-31	2006-12-31
Koncernen		
Garantiåtaganden	0,4	0,6

NOT 27 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007-12-31	2006-12-31	2007-12-31	2006-12-31
Upplupna personalrelaterade kostnader	24,0	25,4	2,8	1,5
Övriga poster	37,2	17,2	2,1	1,2
	61,2	42,6	4,9	2,7

Upplupna kostnader avseende beräknad tilläggsköpeskilling till de tidigare ägarna av Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG ingår i övriga poster för koncernen till ett belopp om 21,3 mkr (0,0).

NOT 28 FINANSIELLA RISKER OCH FINANSPOLICIES

Expandakoncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses fluktuationer i företagets resultat och kassaflöde till följd av förändringar i valutakurser, räntenivåer, refinansierings- och kreditrisker. Koncernens ramar och riktlinjer för hantering av finansiella risker har utformats av styrelsen och bildar ett ramverk för finansverksamheten. Ansvar för koncernens finansiella transaktioner och risker hanteras centralt av koncernledningen. Den övergripande målsättningen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering samt att minimera negativa effekter på koncernens resultat genom marknadsfluktuationer.

Likviditetsrisker

Med likviditetsrisk avses risken att finansiering inte alls kan erhållas, eller endast till kraftigt ökade kostnader. Enligt styrelsebeslut ska likviditetsutrymmet i form av likvida medel och outnyttjad checkräkningskredit motsvara minst 10 procent av balansomslutningen. Vid årsskiftet uppgick likviditetsutrymmet till 18,9 procent (22,3).

Kreditrisker

Den kommersiella kreditrisken omfattar kundernas betalningsförmåga och hanteras av respektive dotterbolag genom noggrann bevakning av betalningsmoral, uppföljning av kundernas finansiella rapporter samt genom kontinuerlig kommunikation. Kunderna kreditkontrolleras varvid information om kundernas finansiella ställning inhämtas från olika kreditupplysningsföretag. För att minimera kreditriskerna använder sig koncernens bolag av rembursar, bankgarantier, kreditförsäkringar och försäkringsbetalningar från kunderna. Vid större enstaka projekt säkras betalningsflödena innan leverans sker. På balansdagen föreligger ingen signifikant koncentration av kreditexponering.

Marknadsrisker

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisker indelas av IFRS i tre typer, valutarisk, ränterisk och andra prISRISKE. De marknadsrisker som främst påverkar koncernen utgörs av ränterisker och valutarisker.

Ränterisker

Expandas finansnetto och resultat påverkas av fluktuationer i räntenivåerna. Indirekt påverkas koncernen också av räntenivåernas inverkan på ekonomin i stort. Expandas uppfattning är att kort räntebindning är riskmässigt förenlig med den verksamhet som koncernen bedriver. Därför har samtliga lån rörliga räntor. De rörliga räntorna har under senare år också ofta varit lägre än långräntorna vilket har påverkat koncernens resultat positivt. Hantering av koncernens räntexponering är centraliserad, vilket innebär att koncernledningen ansvarar för att identifiera och hantera denna exponering. Företagets räntebärande skulder uppgick vid årsskiftet till 138,3 mkr (140,2). Av de räntebärande skulderna har 138,3 mkr (138,6) rörlig ränta och 0,0 mkr (1,6) fast ränta. Förvärvslånet i EUR avseende finansiering av förvärvet av Schulz Speyer uppgick vid årsskiftet till 15,0 mkr (20,0) och har rörlig ränta, men har kombinerats med en räntecap genom vilken koncernen har försäkrat sig om att räntenivån aldrig kan överstiga 4,1 procent på lånet.

Dessutom finns ett rörligt lån i EUR för finansiering av en byggnad som uppgick till 12,1 mkr vid årsskiftet och som har kombinerats med en räntecap genom vilken koncernen har försäkrat sig om att räntenivån aldrig kan överstiga 5,0 procent.

NOT 28 FORTS.**Valutarisker**

Koncernen är exponerad för olika typer av valutarisker. Den främsta exponeringen avser köp och försäljning i utländska valutor, där risken dels kan bestå av fluktuationer i valutan på det finansiella instrumentet, kund- eller leverantörsfakturan, dels valutarisken i förväntade eller kontrakterade betalningsflöden benämnd transaktionsexponering. Valutariskfluktuationer återfinns också i omräkningen av utländska dotterföretags tillgångar och skulder till moderbolagets funktionella valuta så kallad omräkningsexponering. Ett annat område som är utsatt för valutarisker är betalningsflöden i lån och placeringar i utländsk valuta.

Transaktionsexponering

Koncernens fakturering till marknader utanför Sverige uppgick under året till 500,8 mkr (502,7). Fakturering i utländsk valuta uppgick till 452,6 mkr (450,3) enligt nedanstående fördelning.

Fakturering i utländsk valuta (omräknat till SEK)

Valuta	2007		2006	
	Belopp	%	Belopp	%
EUR	274,1	61 %	277,2	61 %
DKK	85,2	19 %	97,5	22 %
NOK	59,7	13 %	52,5	12 %
USD	10,2	2 %	3,8	1 %
Övriga utländska valutor	23,4	5 %	19,3	4 %
Totalt	452,6	100 %	450,3	100 %

Koncernens inköp i utländsk valuta uppgick till 255,0 mkr (221,9) enligt nedanstående fördelning.

Inköp i utländsk valuta (omräknat till SEK)

Valuta	2007		2006	
	Belopp	%	Belopp	%
EUR	122,3	48 %	117,3	53 %
DKK	73,6	29 %	63,6	29 %
USD	36,9	14 %	27,9	13 %
NOK	15,3	6 %	10,5	5 %
Övriga utländska valutor	6,9	3 %	2,6	1 %
Totalt	255,0	100 %	221,9	100 %

Koncernens målsättning är att med hjälp av terminskontrakt begränsa valutarisken avseende kommande betalningsflöden. Baserat på bästa möjliga information avseende framtida flöden skall cirka 50 procent av förväntade nettoflöden de närmaste 12 månaderna säkras. Från och med 1 januari 2005 tillämpas IAS 39. Koncernen klassificerar sina terminskontrakt som används för säkring av prognostiserade transaktioner som kassaflödessäkringar. Förändringar av verkligt värde på terminskontrakten redovisas därför i eget kapital. Vid utgången av 2007 fanns ett undervärde i terminskontrakten på 0,0 mkr (0,2).

Omräkningsexponering

I normalfallet skyddar inte koncernen omräkningsexponeringar i utländsk valuta. För förvärven av aktierna i BCI 2002 och i Schulz Speyer 2006 upptog dock moderbolaget lån i DKK respektive EUR för att parera valutaexponeringarna. Årets valutakursdifferens på dessa lån uppgår till -2,4 mkr (2,0 mkr) och har förts direkt mot eget kapital.

För hantering i redovisningen se vidare not 1 Redovisningsprinciper Säkring av Nettoinvesteringar.

Känslighetsanalys

För att hantera ränte- och valutakursrisk har koncernen som syfte att minska påverkan av kortsiktiga fluktuationer av koncernens resultat. På lång sikt, kommer emellertid varaktiga förändringar i valutakurser och räntor få en påverkan på det konsoliderade resultatet. Per den 31 december 2007 beräknas en generell höjning av räntan med 1 procentenhet minska koncernens resultat före skatt med approximativt 0,7 mkr (0,8). En generell höjning med 1 procent av SEK gentemot andra utländska valutor har beräknats minska koncernens resultat före skatt med approximativt 2,0 mkr för år 2007 (2,3 mkr). Värdeförändringar i valutaterminer har exkluderats i denna beräkning.

NOT 29 VÄRDERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER TILL VERKLIGT VÄRDE**Verkligt värde**

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlätas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Verkligt värde och redovisat värde redovisas i balansräkningen nedan:

	Redovisat värde 2007	Verkligt värde 2007	Redovisat värde 2006	Verkligt värde 2006
Koncernen				
Lån till intresseföretag	—	—	5,0	5,0
Andra långfristiga värdepappersinnehav	0,2	0,2	0,1	0,1
Långfristiga fordringar	—	—	0,1	0,1
Kundfordringar	169,4	169,4	164,7	164,7
Övriga fordringar	10,9	10,9	12,0	12,0
Likvida medel	44,4	44,4	36,1	36,1
Valutaterminskontrakt (skulder)	0,1	0,1	0,3	0,3
Banklån	112,0	112,0	136,9	136,9
Checkräkningskredit	26,3	26,3	3,3	3,3
Leverantörsskulder	54,1	54,1	64,9	64,9
Övriga skulder	20,7	20,7	21,8	21,8

	Redovisat värde 2007	Verkligt värde 2007	Redovisat värde 2006	Verkligt värde 2006
Moderföretaget				
Lån till intresseföretag	—	—	5,0	5,0
Övriga fordringar	0,2	0,2	0,0	0,0
Likvida medel	3,4	3,4	0,8	0,8
Banklån	59,2	61,4	75,1	74,0
Checkräkningskredit	26,3	26,3	3,3	3,3
Leverantörsskulder	0,6	0,6	0,2	0,2
Övriga skulder	0,6	0,6	0,9	0,9

Investeringar i utländska dotterbolag har i viss utsträckning säkrats genom upptagande av valutalån. Vid bokslutstillfället upptas dessa till balansdagkurs i koncernen, med undantag för moderbolagets redovisning till anskaffningskurs av lån i utländsk valuta för förvärv av andelar i koncernföretag.

NOT 30 OPERATIONELL LEASING

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007-12-31	2006-12-31	2007-12-31	2006-12-31
<i>Tillgångar som innehås via operationella leasingavtal</i>				
Årets leasingavgifter	3,7	2,5	0,0	0,0
Inom ett år	3,1	2,4	—	—
Mellan ett och fem år	9,4	4,9	—	—

NOT 31 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007-12-31	2006-12-31	2007-12-31	2006-12-31
Ställda säkerheter				
<i>För egna skulder och avsättningar</i>				
Fastighetsinteckningar	43,0	62,8	—	—
Företagsinteckningar	56,0	59,0	—	—
Nettotillgångar i dotterbolag	390,6	428,1	—	—
Aktier i dotterbolag	—	—	246,7	278,4
Summa ställda säkerheter	489,6	549,9	246,7	278,4

NOT 31 FORTS.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007-12-31	2006-12-31	2007-12-31	2006-12-31
Eventualförpliktelser				
Borgensförbindelser till förmån för intresseföretag	–	24,6	–	24,6
Borgensförbindelser, övriga	3,9	–	3,9	–
Garantiförbindelser	1,5	0,9	–	–
Övriga eventualförpliktelser	0,2	0,2	–	–
Summa eventualförpliktelser	5,6	25,7	3,9	24,6

NOT 32 NÄRSTÅENDE**Sammanställning över närståendetransaktioner**

Av moderföretagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 1 procent (2) av inköpen och 100 procent (100) av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör. Moderföretaget har en närstående relation till dotterföretagen redovisade i not 33, intresseföretag enligt not 14 och joint venture företag enligt not 15.

Under räkenskapsåret 2007 har intresseföretaget köpt varor från koncernen för 0,4 mkr (0,4) och per den 31 december hade intresseföretaget en skuld till koncernen uppgående till 0,2 mkr (5,3). Under räkenskapsåret 2007 har intresseföretaget sålt varor till koncernen uppgående till 4,0 mkr (4,4). Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Företagets styrelseledamöter kontrollerar tillsammans med nära familje-medlemmar och hel- eller delägda bolag 45 procent (44) av rösterna i företaget. Yngve Conradsson kontrollerar 25,8 procent (25,8) av rösterna genom ett hälften-ägt bolag, Jerry Fredriksson kontrollerar tillsammans med bolag 16,3 procent (15,1) av rösterna och Johan Sjöberg kontrollerar tillsammans med bolag 2,8 procent (2,7) av rösterna i företaget. Beträffande löner och ersättningar för styrelse-ledamöter se not 6.

NOT 33 ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	2007-12-31	2006-12-31
Moderföretaget		
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	361,1	318,2
Inköp	–	42,9
Utgående balans 31 december	361,1	361,1
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>		
Vid årets början	-1,4	-1,2
Årets nedskrivningar	-32,5	-0,2
Vid årets slut	-33,9	-1,4
Utgående balans 31 december	327,2	359,7

Årets nedskrivningar redovisas i resultaträkningen på raden "Resultat från andelar i koncernföretag".

Specifikation av moderföretagets och koncernens innehav av andelar i koncernföretag

Dotterföretag / Organisationsnummer / Säte	Antal andelar	Andel i %	2007-12-31	2006-12-31
			Redovisat värde	Redovisat värde
Lammhults Möbel AB / 556058-2602 / Växjö	30 000	100	34,3	34,3
Eurobib AB / 556038-8851 / Lund	50 000	100	39,8	39,8
BCI A/S / 87 71 97 15 / Holsted, Danmark	50 000	100	73,9	73,9
Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG / HRB 2951SP / Speyer, Tyskland	11 250	100	42,9	42,9
Voice AB / 556541-0700 / Jönköping	10 000	100	40,7	41,5
Expanda Invest AB / 556535-2290 / Växjö	300 000	100	94,3	120,5
Abstracta AB / 556046-3852 / Växjö		100	–	–
Scandinavian Eyewear AB / 556052-8514 / Jönköping		100	–	–
Atran AB / 556035-8508 / Falkenberg	6 000	100	1,1	6,6
Sydostinvest AB / 556210-3498 / Växjö	1 000	100	0,2	0,2
			327,2	359,7

NOT 34 KASSAFLÖDESANALYS

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
Betalda räntor och erhållen utdelning				
Erhållen utdelning	—	—	5,5	43,5
Erhållen ränta	3,1	1,4	2,0	1,3
Erlagd ränta	-8,0	-8,1	-5,2	-4,7

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
Avskrivningar	14,9	15,0	0,2	0,2
Nedskrivningar	5,0	6,6	32,0	7,5
Orealiserade kursdifferenser	2,9	-0,4	-0,8	—
Resultatandel i intresseföretag	1,0	-0,3	—	—
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-0,1	-11,4	—	—
Avsättningar till pensioner	0,2	0,1	—	—
Övriga avsättningar	-0,2	0,3	—	—
Anteciperad utdelning från koncernföretag	—	—	—	-59,0
	23,7	9,9	31,4	-51,3

Förvärv av dotterföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
Förvärvade tillgångar och skulder				
Immateriella anläggningstillgångar	—	33,0	—	33,0
Materiella anläggningstillgångar	—	1,8	—	1,8
Varulager	—	5,7	—	5,7
Rörelsefordringar	—	22,3	—	22,3
Likvida medel	—	8,4	—	8,4
Summa tillgångar	—	71,2	—	71,2
Uppskjutna skatteskulder	—	2,7	—	2,7
Kortfristiga rörelseskulder	—	25,6	—	25,6
Summa avsättningar och skulder	—	28,3	—	28,3
Utbetald köpeskilling	—	-42,9	—	-42,9
Avgår: Likvida medel i den förvärvade verksamheten	—	8,4	—	—
Påverkan på likvida medel	—	-34,5	—	-42,9

Ej utnyttjade krediter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2007	2006	2007	2006
Ej utnyttjade krediter uppgår till	81,0	102,3	71,5	81,1

NOT 35 VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Företagsledningen har med revisionskommittén diskuterat utvecklingen, valet och upplysningarna avseende koncernens viktiga redovisningsprinciper och uppskattningar, samt tillämpningen av dessa principer och uppskattningar.

Viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar*Nedskrivningsprövning av goodwill*

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov på goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i not 12. Som förstås av beskrivningen i not 12 skulle ändringar under 2008 av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en effekt på värdet på goodwill. Det anses dock inte föreligga någon signifikant risk för väsentlig justering av goodwill under det nästkommande året.

Exponering mot utländska valutor

Förändringar av valutakurser kan ha relativt stora effekter på företaget i stort. I not 28 ges en detaljerad analys av exponeringen för utländska valutor samt risker som är förknippade med förändringar i valutakurser.

Skatter

Betydande bedömningar görs för att bestämma såväl aktuella som uppskjutna skatteskulder/tillgångar, inte minst vad gäller värdet av uppskjutna skattetilgångar. Expanda måste därvid bedöma sannolikheten för att de uppskjutna skattefordringarna kommer att utnyttjas för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster. Det verkliga resultatet kan avvika från dessa bedömningar på grund av, bland annat, ändrat framtida affärsklimat, ändrade skatteregler eller utfallet av myndigheters eller skattedomstolars ännu ej slutförda granskning av avgivna deklarationer. Mer information finns i not 10.

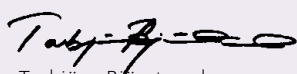
NOT 36 UPPGIFTER OM MODERBOLAGET

Expanda AB är ett svensktregistrerat aktiebolag med säte i Växjö. Moderbolagets B-aktier är noterade på OMX Nordic Exchange Stockholm, Nordic Small Cap. Adressen till huvudkontoret är Expanda AB, Box 75, 360 30 Lammhult. Koncernredovisningen för år 2007 består av moderbolaget och dess dotterföretag, tillsammans benämnd koncernen. I koncernen ingår även ägd andel av innehaven i intresseföretag och joint venture företag.

Styrelsens intygande

Koncernredovisningen respektive årsredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för koncernen respektive moderbolaget ger en rättvisande översikt över koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Lammhult den 12 mars 2008

Torbjörn Björstrand
Ordförande

Lennart Bohlin

Yngve Conradsson

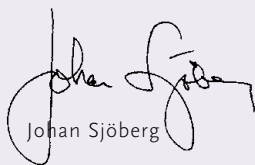
Jerry Fredriksson

Erika Lagerbjelke

Lotta Lundén

Johan Sjöberg

Johan Hjertonsson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 14 mars 2008

Michael Johansson
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Expanda AB (publ). Org nr 556541-2094

Jag har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Expanda AB (publ) för år 2007. Bolagets årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 45-73. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen samt för att internationella redovisningsstandarder IFRS såsom de antagits av EU och årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av koncernredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra mig om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS såsom de antagits av EU och årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Växjö den 14 mars 2008

Michael Johansson
Auktoriserad revisor

NYCKELTAL OCH DEFINITIONER

NYCKELTAL – FEMÅRSÖVERSIKT

	ENHET	2003	2004	2005	2006	2007
Nettoomsättning	mkr	626,4	613,1	642,5	815,9	829,2
Rörelseresultat	mkr	1,1	36,3	34,2	84,8	73,3
Rörelsemarginal	%	0,2	5,9	5,3	10,4	8,8
Resultat efter finansiella poster	mkr	-9,5	30,3	29,2	78,2	63,1
Nettomarginal	%	neg	4,9	4,5	9,6	7,6
Totalt kapital	mkr	593,0	567,4	566,9	621,3	662,0
Sysselsatt kapital	mkr	479,9	453,7	445,2	462,6	483,0
Operativt kapital	mkr	455,8	425,5	421,5	426,2	438,6
Eget kapital	mkr	241,7	263,2	280,6	322,4	344,7
Avkastning på totalt kapital	%	0,4	6,5	6,3	14,5	11,1
Avkastning på sysselsatt kapital	%	0,5	8,1	7,9	19,0	15,0
Avkastning på operativt kapital	%	0,2	8,2	8,1	20,0	16,9
Avkastning på eget kapital	%	neg	8,4	7,4	17,9	12,6
Skuldsättningsgrad	ggr	0,99	0,72	0,59	0,43	0,40
Andel riskbärande kapital	%	43,2	48,9	49,8	53,2	53,2
Räntetäckningsgrad	ggr	0,2	5,0	5,6	10,7	8,9
Soliditet	%	40,8	46,4	49,5	51,9	52,1
Kassaflöde från den löpande verksamheten	mkr	42,8	40,4	42,8	70,9	50,2
Investeringar	mkr	12,1	12,0	16,1	17,3	12,5
Medelantal anställda		459	373	342	371	363

Från och med 2005 tillämpar Expanda IFRS. Jämförelseåret 2004 har omräknats i enlighet med IFRS.

DEFINITIONER

Andel riskbärande kapital

Eget kapital och uppskjuten skatt i procent av balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Årets resultat i procent av genomsnittligt eget kapital.

Avkastning på operativt kapital

Rörelseresultat i procent av genomsnittligt operativt kapital.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella poster plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Avkastning på totalt kapital

Resultat efter finansiella poster plus finansiella kostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital.

Balansomslutning

Värdet av samtliga tillgångar.

Börskurs/eget kapital

Börskurs vid årets slut dividerat med eget kapital per aktie.

Börskurs vid årets slut

Senaste betalkurs vid Stockholmsbörsen för respektive år.

Direktavkastning

Utdelning per aktie i procent av börskurs vid årets slut.

Eget kapital

Bundet och fritt eget kapital.

Eget kapital per aktie

Eget kapital dividerat med antal aktier vid årets slut.

Kassaflöde per aktie

Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Lagrets omsättningshastighet

Kostnad för sålda varor dividerat med genomsnittligt varulager.

Nettomarginal

Resultat efter finansiella poster i procent av nettoomsättningen.

Nettoomsättning

Värdet på koncernens leveranser efter avdrag för leveranser mellan bolag inom koncernen.

Omsättning per anställd

Nettoomsättning dividerat med medelantal anställda.

Operativt kapital

Balansomslutning minus likvida medel och andra räntebärande tillgångar och minus ej räntebärande skulder.

P/E-tal

Börskurs vid årets slut dividerat med resultat per aktie efter skatt.

Resultat per aktie efter skatt

Årets resultat dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella poster plus finansiella kostnader dividerat med finansiella kostnader.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat i procent av nettoomsättningen.

Skuldsättningsgrad

Räntebärande skulder dividerat med eget kapital.

Soliditet

Eget kapital i procent av balansomslutningen.

Sysselsatt kapital

Balansomslutning minus ej räntebärande skulder och uppskjuten skatt.

Utdelningsandel

Föreslagen utdelning i procent av årets resultat.

STYRELSENS ARBETE OCH STYRNINGEN AV BOLAGET

2007

STYRNING

Styrningen av bolaget sker via årsstämman, styrelsen och verkställande direktören i enlighet med aktiebolagslagen och bolagsordningen. Expanda är noterat på OMX Nordiska Börs, Nordic Small Cap. Eftersom Expanda inte har ett marknadsvärde över 3 miljarder kronor har hittills inte funnits något krav på att bolaget skall tillämpa Svensk kod för bolagsstyrning. Bolaget har tills vidare valt att inte tillämpa koden, även om andemeningen i koden har följts och en hel del av kodens rekommendationer redan tillämpats. Från och med den 1 juli 2008 kommer en reviderad kod för bolagsstyrning träda i kraft som skall omfatta alla bolag som är noterade på OMX eller NGM. Expanda kommer därför under första halvåret 2008 förbereda sig för att tillämpa den reviderade koden från och med den 1 juli 2008.

ÅRSSTÄMMA

Årsstämman väljer bolagets styrelse. Till årsstämmans uppgifter hör också att fastställa bolagets och koncernens balans- och resultaträkningar, att besluta om disposition av verksamhetens resultat, samt att besluta om ansvarsfrihet för styrelseledamöter och VD. Årsstämman väljer också bolagets revisorer. Vid Expandas årsstämma den 26 april 2007 deltog ett 100-tal aktieägare och gäster. De närvarande aktieägarna representerade 70 procent av det totala antalet röster i bolaget.

VALBEREDNING

Valberedningens uppgift är att föreslå antalet styrelseledamöter, styrelseordförande, övriga styrelseledamöter, samt arvoden åt styrelsen och revisorerna. Dessutom föreslår valberedningen revisorer de år detta val skall ske. Vid årsstämman 2007 utsågs en valberedning bestående av Anders Hultman (sammankallande), Gunnar Lindberg, Johan Sjöberg och Erik Sjöström att förbereda styrelsevalet 2008.

STYRELSENS ARBETE

Expandas styrelse hade fram till årsstämman 2007 åtta ledamöter, inklusive koncernens VD, valda av årsstämman 2006. Vid årsstämman 2007 omvaldes samtliga ledamöter med undantag från koncernens VD, vilket innebär att styrelsen efter årsstämman har haft sju ledamöter. Samtliga ledamöter finns presenterade på sidan 78-79.

Vid det konstituerande sammanträdet, som hölls efter årsstämman, fattades beslut om fördelning av det av stämman beslutade styrelsearvodet. Beslut fattades även om styrelsens firmateckning, samt om revisions- och ersättningskommittéer. Vidare beslutades också om en VD-instruktion och en arbetsordning för styrelsen. Arbetsordningen reglerar bland annat styrelsens övergripande arbetsuppgifter, styrelsens arbetsrutiner, regler för styrelsesammanträden, formerna för den löpande ekonomiska rapporteringen och arbetsfördelningen mellan styrelse och VD.

Under 2007 hade styrelsen, utöver det konstituerande sammanträdet, fem ordinarie sammanträden och tre extra sammanträden.

De ordinarie sammanträdena har framförallt ägnats åt ekonomisk uppföljning av verksamheten, strategiska frågor, budgetdiskussioner, förvärvsfrågor och extern ekonomisk information. Vid de extra sammanträdena har styrelsen behandlat rekryteringsfrågor, förvärvs- och avyttringsfrågor.

Styrelsesammanträdena förbereddes av VD och ekonomichef. VD försåg ledamöterna med skriftliga rapporter och underlag minst fem arbetsdagar före respektive sammanträde. Styrelsens sammanträden har omväxlande hållits på moderbolagets kontor i Lammhult och hos de olika dotterbolagen. Beslutsprotokoll upprättades av koncernens ekonomichef och justerades först av ordföranden och därefter av ytterligare en ledamot innan distribution skedde till styrelsen.

Löpande under året erhöll styrelsens ledamöter månadsrapporter, vilka belyste koncernens ekonomiska och operationella utveckling. Dessa rapporter upprättades gemensamt av VD och ekonomichef.

STYRELSENS ERSÄTTNING

Stämman beslutade att arvode till styrelseledamöterna för tiden till nästa årsstämma skall utgå med 800 kkr (600), varav arvode till styrelsens ordförande uppgår till 200 kkr (150). Koncernens VD erhöll inget styrelsearvode för den tid han ingick i styrelsen. Övriga sex ledamöter erhåller vardera 100 kkr (75) i arvode. Lennart Bohlin erhöll ersättning för den period han verkade som tf VD. Därutöver har varken styrelsens ordförande eller övriga styrelseledamöter erhållit någon ersättning utöver styrelsearvodet.

STYRELSENS NÄRVARO OCH UTVÄRDERING

Utöver det konstituerande sammanträdet, hölls totalt åtta sammanträden under 2007. Marcus Larsson ingick i styrelsen fram till årsstämman den 26 april 2007 och hade möjlighet att närvara vid två sammanträden. Närvaron på de åtta sammanträdena har varit enligt följande: Torbjörn Björstrand (8), Lennart Bohlin (8), Yngve Conradsson (8), Jerry Fredriksson (8), Erika Lagerbielke (8), Marcus Larsson (2), Lotta Lundén (8) och Johan Sjöberg (7).

Utvärdering av styrelsens arbete genomfördes i förenklad form för 2007, eftersom en omfattande utvärdering genomfördes av extern konsult året före. Utvärderingen gjordes i form av enkät till styrelsens ledamöter och resultatet redovisades av styrelseordförande i samband med styrelsens ordinarie möte i februari 2008. Baserat på resultatet genomförs löpande åtgärder av ordförande och företagsledning för att förbättra styrelsens arbete.

REVISIONSKOMMITTÉ

Hela styrelsen, exklusive VD, utgör revisionskommitté och får revisionsrapporten personligen rapporterad en gång om året i anslutning till styrelsens sammanträde för att fastställa förslaget till bokslutskommuniké. Syftet med att samtliga styrelseledamöter utgör revisionskommitté är att samtliga ledamöter skall få direkt information och ha direkt inflytande i dessa betydelsefulla frågor.

ERSÄTTNINGSKOMMITTÉ

Vid det konstituerande sammanträdet valdes Torbjörn Björstrand, Yngve Conradsson och Jerry Fredriksson att bilda Expandas ersättningskommitté. Kommittén lämnar förslag till styrelsen som beslutar om VD:s anställningsvillkor inklusive förmåner. Löneersättningen för VD består av en fast del och en rörlig del. Storleken på den rörliga delen är helt baserad på koncernens resultat efter finansiella poster. För tidigare VD Marcus Larsson kunde den rörliga delen maximalt uppgå till fyra månadslöner per år, medan den rörliga delen för nuvarande VD Johan Hjertonsson maximalt kan uppgå till sex månadslöner per år. Beslut om ersättningar till övriga ledande befattningshavare fattas av styrelsen efter förslag från VD.

REVISORER

Bolagets revisorer väljs för en period av fyra år av årsstämman. Innevarande period inleddes i april 2004 och avslutas i samband med årsstämman 2008. På stämman 2004 valdes Raine Svensson, KPMG, till revisor och Michael Johansson, KPMG, till revisorsuppleant. Den 1 september 2006 slutade Raine Svensson på KPMG och lämnade därmed sitt uppdrag som revisor i Expanda AB. Michael Johansson tillträdde då som ny huvudansvarig revisor.

STYRELSE

I ordning efter bild, från vänster.

LOTTA LUNDÉN

Född 1957. Hemort Stockholm.

Ledamot sedan 2005.

Kort bakgrund: 20 års erfarenhet inom detaljhandeln. Bland annat AO-chef för IKEA of Sweden och Commercial Director för IKEA Singapore. VD för Guldfynd/Hallbergs Guld, General Manager för Coop Forum. Partner i Konceptverkstan.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i Assa Abloy, Borås Wäfveri, Green Cargo, Exportrådet, Bergendahlgruppen, Glitter, Akademi-bokhandeln och Twilfit.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

JOHAN SJÖBERG

Född 1952. Hemort Stockaryd.

Ledamot sedan 2002.

VD för Möbelriket AB.

Kort bakgrund: Delägare i AB Bröderna Sjöberg, Stockaryd och i Svenssons i Lammhult AB.

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot i CM Form AB, Nevotex AB, Stiftelsen Barometern, Skattebetalarnas Förening och Svenskt Näringslivs SME-kommitté.

Aktieinnehav i Expanda AB: 50 300 A-aktier och 46 000 B-aktier (med bolag och familj).

YNGVE CONRADSSON

Född 1943. Hemort Alvesta.

Ledamot sedan 2005.

VD i stoppmöbelföretaget SCAPA INTER AB sedan 1999.

Kort bakgrund: Utvecklade tillsammans med Anders Hultman möbelföretaget SCAPA till Nordens största säng- och stoppmöbelföretag.

Övriga styrelseuppdrag: Scapa Capital AB och Balco AB.

Aktieinnehav i Expanda AB: 367 570 A-aktier och 1 074 000 B-aktier (genom hälftenägt bolag).

LENNART BOHLIN

Född 1942. Hemort Linköping.

Ledamot sedan 2002.

Kort bakgrund: Civilekonom. VD och koncernchef för Cloetta Fazer AB 1989-2002.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i AB Anders Löfberg, CMA-Centrum för Marknadsanalys AB, Norins Ost AB och Redakliniken AB. Vice ordförande i IHM Business School AB, Stjärnagg AB, Östgöta Brandstodsbolag och AB Östgöta Correspondenten. Ledamot i Midelfart Sonesson AB, Kuponginlösen AB, Löfbergs Lila AB, Sales Support DK AB och stiftelsen Östergötlands Länsmuseum.

Aktieinnehav i Expanda AB: 2 000 B-aktier.

ERIKA LAGERBIELKE

Född 1960. Hemort Stockholm.

Ledamot sedan 2006.

Professor glasdesign, Växjö Universitet. Formgivare, Orrefors Kosta Boda AB.

Kort bakgrund: Industridesigner Konstfack 1983, sedan 1982 verksam som formgivare på Orrefors. Dessutom uppdrag inom olika projektgrupper avseende produktions- och varumärkesutveckling inom Orrefors Kosta Boda.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Föreningen Svensk Form, ledamot (suppleant) i Formens Hus, Hällefors.

Övriga uppdrag: Ledamot i Föreningen Svensk Forms Opinionsnämnd, Riksarkivets nämnd för heraldisk verksamhet, Föreningen Nyckelviksskolan.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

TORBJÖRN BJÖRSTRAND

Född 1945. Hemort Växjö.

Ordförande. Ledamot sedan 1997.

Kort bakgrund: Ingenjör och fil kand. Har tidigare verkat som vice VD på Fläkt Industri AB, vice VD på Orrefors Kosta Boda AB, VD för Thule Sweden AB och VD för Södra Timber AB.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Koncentra Marine & Power AB, Aiab Energy AB och Pdb Datasystem AB.

Ledamot i AnaMar AB och Innovativ Vision AB.

Aktieinnehav i Expanda AB: 5 000 B-aktier.

JERRY FREDRIKSSON

Född 1942. Hemort Sävsjö.

Ledamot sedan 2004.

Egen företagare och VD för CANOLA AB och konsultbolaget Rådhuset AB.

Kort bakgrund: Ekonom. Har tidigare arbetat inom industrin och även som revisor.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i KarlssonGruppen AB, BK Buss AB, IV Produkt AB, Senab AB, UlfabGruppen AB, Morellen AB, Svensk Sjöambulans AB, Jumbolans AB och Tesia AB. Ledamot i Coromatic AB, Scandinavian Eyewear AB, Vänerexpressen AB och Investment AB Chiffonjén m fl.

Aktieinnehav i Expanda AB: 288 049 A-aktier och 107 000 B-aktier (med indirekt ägande genom bolag).

KONCERNLEDNING

I ordning efter bild, från vänster.

THOMAS JANSSON

Ekonomichef Expanda AB.

Född 1968. Ekonomichef sedan 2003.

Kort bakgrund: Civilekonom. Har tidigare arbetat som ekonom på Volvo Articulated Haulers AB 1993-1997 och som ekonomichef på Lammhults Möbel AB 1997-2003.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

SONNIE BYRLING

VD Scandinavian Eyewear AB.

Född 1961. VD sedan 2003.

Kort bakgrund: Arbetade tidigare som marknads- och produktchef inom Ericsson-koncernen. Har sedan under perioden 1995-2003 varit VD för dotterbolag inom SYSteam-koncernen.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

ERIK BONDEMARK

VD Lammhults Möbel AB.

Född 1964. VD sedan 2006.

Kort bakgrund: Civilingenjör. Har tidigare arbetat som projektledare inom ABB 1987-1999 och som marknadschef på Getinge Disinfection AB 1999-2006.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

ÅKE JANSSON

VD Abstracta AB.

Född 1962. VD sedan 2004.

Kort bakgrund: Byggnadsingenjör, Högskoleingenjör, Master of Business Administration. Har tidigare arbetat som försäljningsingenjör och sedermera marknadschef inom Alcatel IKO Kabel AB 1992-1998, VD för Eldon Vasa AB 1998-2003 och VD för Fälth & Hässler AB 2003-2004.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

JOHAN HJERTONSSON

VD Expanda AB.

Född 1968. VD sedan oktober 2007.

Kort bakgrund: Civilekonom. Diverse ledande befattningar inom Electrolux-koncernen 1992-2007, bland annat inom finans, produktutveckling och marknadsföring.

Aktieinnehav i Expanda AB: 25 000 B-aktier och 100 000 optioner.

ROLF FRANSSON

VD Voice AB.

Född 1941. VD under perioden 1997-2002, samt sedan 2006.

Kort bakgrund: Verksam under lång tid i möbelbranschen som VD och ägare av Fransson i Tenhult. 1997 samgående med Homeflex i Voice AB, som såldes till Expanda 2001.

Aktieinnehav i Expanda AB: 20 000 B-aktier.

THOMAS JOHANNESSEN

VD Eurobib AB / BCI A/S / Schulz Speyer Bibliothekstechnik AG.

Född 1957. VD sedan 1993.

Kort bakgrund: Utbildad systemvetare. Har verkat som systemerare/programmerare i Perstorp AB, controller i Perstorp Special Kemi och finanschef i BTJ AB.

Aktieinnehav i Expanda AB: 0 aktier.

Erika Lagerbielke är industridesigner, samt styrelseledamot i Expanda Design Group sedan 2006. Hon är verksam som formgivare på Orrefors, professor i design på Växjö Universitet och ordförande i Föreningen Svensk Form.

NYTTAN MED DESIGN

Design är ordet på allas läppar, en konst som engagerar och påverkar alla varje dag. Det intressanta med design är att det är så nyttigt, samtidigt som det har karaktären av att vara en väl bevarad hemlighet. Åtminstone om man ska döma efter hur sällan design används som affärsutvecklande verktyg. Design är konsten att sortera och paketera en produkts alla nödvändiga egenskaper i en funktionell och tilltalande form. Alla industriellt tillverkade produkter har tillkommit genom produktutveckling och är därmed designade i någon mening, dock inte alltid med den medvetenhet som man skulle önska. Syftet med den aktiva designprocessen är att säkerställa största möjliga nytta med produkten. Man vill vara säker på att såväl brukarnytta som affärsnytta tillgodoses i så hög utsträckning som möjligt. Ju mer aktivt och medvetet designprocessen genomförs, desto större chans att resultatet blir fullgott. Den färdiga produkten blir nyttig ur såväl brukar- som affärsperspektiv.

När en produkt är funktionell och prisvärd och även äger den emotionella egenskapen att vara tilltalande, då äger den också brukarnytta. Andra produkt-specifika egenskaper kan krävas, men i övergripande mening är det inte mer komplicerat än så. Att tillgodose detaljerade krav är mer komplext, i design-metodiken ingår att upprätta kravspecifikationer på detaljnivå. God design skapas genom förmågan att leva sig in i brukarens behov och uppfatta dem innan de har uttalats. Designers arbetar därför till lika stora delar intuitivt som rationellt. Man ska kunna närma sig sin uppgift förutsättningslöst samt ha god empatisk förmåga. För framgångsrik produktutveckling ska designer och företag gemensamt ansvara för att förstå och formulera brukarens rationella och emotionella behov, att definiera produktbehovet och skapa problem-förståelse. Vid noggrant genomförd problemdefinition skapas nödvändiga förutsättningar för att åstadkomma problemlösning och gestaltning på hög nivå. Genom formen skapas en produkt med optimalt handhavande, intuitiv förståelse för dess funktioner och ett tilltalande och värdeskapande yttre, det vill säga en produkt med hög brukarnytta.

God design ger också förutsättningar för tillväxt och bättre lönsamhet och skapar således affärsnytta. En anledning är den ökade konkurrenskraften hos mer unika och attraktiva produkter. Bra exempel är att högre träffsäkerhet på marknaden kan uppnås och även att varumärkesbyggande egenskaper kan tillföras. Då höjs det upplevda värdet på produkten, till nytta för såväl företag som brukare. En annan aspekt är att lönsamhet kan skapas redan i produkt-utvecklingsfasen. Genom att beakta produktionsprocessens förutsättningar kan god produktionsekonomi byggas in från början. Exempelvis kan användande av nya och mer lämpliga material införas eller bättre miljöanpassning uppnås, det kan vara resurssnålhet och goda förutsättningar för återvinning som tillförs.

Ytterligare en aspekt av affärsnyttan, vilken ofta förbises, är att inom företag som arbetar aktivt med design utvecklas ofta en större medvetenhet inom hela företaget om nyttan med väl genomförda problemdefinitioner. Design är konsten att definiera och sortera, en konst som är till nytta inom alla verksamhetsområden.

Expanda Design Group AB har definierat design som ett verktyg för affärs-utveckling inom de företag som ingår i gruppen. Målsättningen är att alla företagets dotterbolag ska arbeta medvetet och aktivt med sin designprocess som ett led i utvecklingen mot att skapa tillväxt och lönsamhet. Design är ett affärsstrategiskt verktyg och väl använt ger det stora fördelar till de bolag som använder det medvetet.

Erika Lagerbielke
Erika Lagerbielke

ADRESSER

EXPANDA AB

Lammengatan 2
360 30 Lammhult
Telefon 0472-26 96 70
Telefax 0472-26 96 73
www.expanda.se

ABSTRACTA AB

Lammengatan 2
360 30 Lammhult
Telefon 0472-26 96 00
Telefax 0472-26 96 01
www.abstracta.se

BCI A/S

Dalbaekvej 1
DK 6670 Holsted
Danmark
Telefon +45 76 78 26 11
Telefax +45 76 78 26 22
www.bci.dk

EUROBIB AB

Åkergränden 7
226 60 Lund
Telefon 046-31 18 00
Telefax 046-32 05 29
www.eurobib.com

LAMMHULTS MÖBEL AB

Växjövägen 41
360 30 Lammhult
Telefon 0472-26 95 00
Telefax 0472-26 05 70
www.lammhults.se

SCANDINAVIAN EYEWEAR AB

Gräshagsgatan 11
554 74 Jönköping
Telefon 036-30 53 00
Telefax 036-30 53 20
www.scandinavianeyewear.se

SCHULZ SPEYER

BIBLIOTHEKSTECHNIK AG

Friedrich Ebert Str. 2a
D-67346 Speyer
Tyskland
Telefon +49 6232 31810
Telefax +49 6232 3181 700
www.schulzspeyer.de

VOICE AB

Betavägen 17
556 52 Jönköping
Telefon 036-31 83 00
Telefax 036-31 83 05
www.voicefurniture.com

